

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, július 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Andrássy Gyula Tisza István politikájáról.
- Trónváltás Törökországban.
- A biztosító intézetek csalója.
- A Csávossy-hagyaték újabb bonyodalmi.
- Budapesti fürtelemek.
- Színház és mozi.
- „Tatárvilág” Aradmegyében.
- Rendőri téboly.
- Apacsok a newyorki rendőrség cinkosai.
- Husz filléres hiba a zárószámadásban.
- Gyöngyélet!
- Ékszerlopás a postán.
- Tarkaságok.

A halmágyi megyeszélen.

Arad, július 20.

Főszolgabíró és szolgabíró nem jelenti mindig azt a börgamásnis, rájtpájeslis, nyegle személyt, a kinek szemöldöke és automobilja elől messzire ki kell térni a járás halandóinak, aki minden vasárnapra egy szociálista népgyűlést eszik meg és minden szombaton egy zsidó boltost pofoz ki a járásból. Akik a vidéken élünk, tanui vagyunk annak, hogy se Fényes László általánosításai, se pedig a Népszava illusztrációi nem egészen fődik az életet, a valóságot.

A nagyhalmágyi járásban semmi esetre se lehet, hogy a közigazgatásnak nem ördögzigete ez, de mindenesetre több jóra való főszolgabírót evett már meg. Az egyik volt Lengyel Sándor. Talentumos, komoly, szép jövőre váró ember volt, a mellett, hogy avatott pennaforogató is. Mikor vármegyei aljegyző volt, az alispánság egyik

várományosát látták benne. Semmi nyoma se volt nála a léha „középosztálybeli” típusnak. Kikerült Halmágyra főszolgabírónak, s ott kiveszett belőle minden ambíció, minden érték, és lassanként minden tekintély is. Mikor jobb járásba jutott, akkor beteg is lett és rövidesen meghalt.

Most meg egy másik főszolgabírót evett meg a halmágyi járás. Kétségtelen, hogy Lovich Gyulának magának is voltak hibái, a melyek miatt most idő előtt nyugdíjba megy. De az ő bukásában is van része annak a helyzetnek, a mely Nagyhalmágyon a magyar közigazgatás embereire vár, a kiket elhagyatottságukért az a kárpótlás illet, hogy ők képviselik a magyar állam-eszmét.

Bizony, ezt képviselni kell, vagy legalább is képviselni kellene. Ebben a román járásban pedig kétféleképp lehet ezt képviselni. Vagy úgy — és ez a jobb, — ha barátságban, szeretetben, békében él a járása népével. Ez a jobb, de mindenesetre ez a nehezebb. Mert ha nem is hiszünk a hivatásszerű agitátorokban, — azonban Lázár Kornél — esperesnek és Papp Theodor ügyvédnek mindenesetre érdeke, hogy a románok ne legyenek a magyar főszolgabírótól elragadtatva, — sőt ellenkezőleg. A másik mód: a tárgyilagos és hozzáférhetetlen szigorúság. De aztán csakugyan hozzáférhetetlen legyen. Törvényesség, ész, érdektelenség és minden egyéb tekintetben. A magyar állam tekintélye akkor van igazán megvédve, ha a legrosszabb, amit a nemzetiségek a főszolgabíróra mondanak ez: *ke-mény ember*

Nos, ezt a magyar állami tekintélyt e sorok írója egyszer nagyon rossz állapotban látta. Akkor diplomatikusabb volt hallgatni róla, de most el lehet mondani. Vész-hírek járták be a megyét: a románok a halmágyi vidéken „zendülésre” készülnek. A hír könnyen talált hitelre, hiszen az a föld volt a negyvenkilencediki szomorú események, vérengzések színhelye. Katonaszágot is hívtak ki, — kivitte tehát hivatása az újságíró is. Pedig a zendülő, lázadó szándéknak nyoma se volt. Az újságíró, aki a járás székhelyére ment, a közigazgatást és az intelligenciát — délelőtt — a kaszinóban látta, amint a kivonult karhatalom tisztjeivel vig sörözésben ültek. A vidék rettentő csendes volt, „zendülésnek” mindössze annyi alapja volt, hogy a főszolgabírónak pletykákat sugtak be arról, „hogy a románok őt, a járásbíró és a többi magyarokat meg akarják ölni” és hogy több román, szokása szerint dinamitot lopott a csucsi bányából, mert ezzel könnyebben pusztíthatta és foghatta a halakat. Szinte röstelni való volt, amikor a főszolgabíró a kirendelt század kapitányát (véletlenül román ember volt) fölhevítte, hogy a faluban őrzőket tartson; a kapitány azt mondta: „ugyan, mi az ördögnek?” Persze, a nemzetiségi sajtó, sőt a nemzetiségi képviselők is frissen kapták az anyagot a „magyar közigazgatás által fölfújt” revolúcióról.

De feleljünk arra is: rosszul fizetett, a civilizációtól elhagyott helyre tett, pozícióját csak átmenetnek tekintő tisztviselőtől lehet-e olyan ambíciót, olyan megfeszített igyekezetet követelni, amely ide, a már em-

Hanna.

I.

Hannának, a szőke, fehérkezű, kicsi Hannának kurizáltunk akkor mind a ketten.

A Lipótvárosban laktunk egy pensió eléggé kényelmes szobájában. Háúszor hallgattuk és csodáltuk a colloquiumok előtt jókedvűen a közeli döntés remegtető lázától, a nyitott ablakból a lassan csapódó küllők hirtelen láthatatlanná gyorsuló rohanását, a pillanatos megállású villamosok zavaró, csilingelő bugását — és háúszor vártuk Hanna, én kicsi szerelmes Hannám, kis fehér ruhátat, omló szokásod, mosolygó arcodat ott az utcasarkon!

Elemér jogász volt, én pedig technikus. Két gyerek, akaratos akarással, merész homlokai és mindig nevető gondolatokkal.

Junius volt, forróheví, bolondos junius eleje. Hanna!... Ha tudtam volna, mikor lassan lehajoltam, hogy megcsókoljam remegő puha kezéd, és szemedbe néztem akaratlan gondolatokkal, és te halvány-rózsaszínű arccal fordultál felém és nem szólunk, de valahogy egy kicsit, csak egy pillanattal maradt tovább kezéd a kezemben, Hanna, ha akkor tultam volna!... Ha akkor először tudtam volna...

Mentünk egymás mellett. Én néha rád néztem, Hanna, és emlékszem, sokszor elfogtam a tekintetedet. Elpirultál, vagy nevetél és azt mondtad, hogy bolondos vagyok. Pedig

te se tudtad miért. Nem én voltam, nem mi voltunk. Valami ott, ott belül beszélt, játszott, bolondozott, bohócos, fura kedvvel.

Nem voltak pestiek. Rokonokhoz, ismerősökhöz jöttök fel egy-két napra, hosszabb rövidobb időre. Az apja hozta fel. Otthon szegény úgy se mulat. Csak az édes anyja ágyát őrzí, türelmes gondoskólással rakja a hidegvizes ruhát, megsimogatja homlokát, ha kipirosítja, kitüzesíti a láz, vagy beönti a kávékanába a háromcsepp-tízcepp morfiut és anyás-szelidei átkarolva nyakát nyújtja a cserepes forró ajkhoz az édes bódító szerelmes orvosságot: mérget.

Mikor odaértünk a kapu elé, nem szólhattam semmit. Ott volt az édesapád. De azt hiszem, amúgy se szóltam volna. Csak a szemedbe néztem, nagy fekete szemedbe és mondtam, beszéltem Neked, — a lelkednek.

Hanna! de jó hogy akkor nem csókolta-lak meg!

II.

Misnap valami bolondos egetkérő jókedv üzött, hajtott, hogy találkozzunk, találkoznunk kell. Róttam az utcákat, kerestelek. Ha egy sarokhoz értem, megremegttem: most fordulsz be velem szembe és meggyorsítottam a lépteimet, mert félttem, ha meglátsz megfordulsz, vagy elmész mellettem ismeretlenül, belső titkos remegéssel.

Es találkoztunk.

Jó kedvűk voltunk, te belémkaroltál és mentünk nevetve, kacagós mosolygással, de félve, remegve, hogy valamelyikünk kimond egy szót...

Valami tömeg verődött össze egy ház előtt. Odamentünk. Te ijedten néztél rám és susogtad:

— Én félek...

Mosolyogtam.

— Mitől?

— Nem tudom. — És máz te is nevetél.

Ott állt egy mentőkocsi. Egy szélesvállu, keményarcu legény odafordult hozzám:

— A Julcsa a negyedik emeletről... Leugrott... Szerelmes volt...

Éreztem, hogy megrándul a kezéd, Hanna, és ijedten, önfeladt, akaratlan félelemmel ismételted:

— Szerelmes volt... Szerelmes...

Mir nem voltunk jó kedvűk. Hazakisértelek. És mikor bementél megcsókoltam a kezéd... másodszor...

A harmadik napon is együtt voltunk. A negyedikén is. És aztán sokszor, nagyon sokszor. Áttalpatuk szűk, ölelkező utcák hosszú sorát, kacagtuk az életet, magunkat, a gyerekségünket.

A nyolcadik napon bemutattam Elemért. Hanna vig volt, mint eddig is mindig. Kacagott, ha Elemér valami bohót mondott, s ilyenkor szerettem volna felkapni, vinni akár a legközelebbi kapualá is és csókolni a nevető

ített állami tekintély érdekében kellene? Itt lenne a legfontosabb a főszolgabíró, szolgabíró hivatása és itt legrosszabb a sora. Itt kellene a legnagyobb tekintélyt mutatnia neki és itt a legkevésbé van módja rá.

Boszniában a katonák hadi pótlékot kapnak a fizetésükhöz. Bizonyára nem azért történik az, mert a garnizonok ott kevés kényelmet és szórakozást nyújtanak, hanem azért, mert ott a katonaság fontos pozíciót tölt be. A megyei közigazgatásnak a szinromán járások az ilyen pozíciói. Kétszer-háromszor akkora fizetést kellene ezekben a járásokban adni a közigazgatás vezetőinek, hogy a legjobb erők kerüljenek oda és kellőképpen tudjanak dolgozni. Ha már egymással szembe kerül a román lakosság, meg a magyar államhatalmának képviselője: az előbbi az utóbbiban ne lásson egy anyagi gondoktól gyötört, kedvetlen, eljárásában féltő, tétovázó, minden vakhirre megriadó embert, akinek a szolgabírája előtt sincs meg a respektusa; hanem lássa a független, tudásban erős, eljárásában önálló tisztviselőt. És talán jobb indulatra is gerjed a magyarsággal, a közigazgatással szemben, ha látni fogja, hogy közibe a hivatalnokokat nem átmenetként, vagy „büntető állomásra” küldik, hanem azért, hogy ép ott mintaközigazgatást teremtsenek. A minta-közigazgatásnak persze az első feltétele: a *minta-fizetés*.

Mindezeket talán nem kellene egyszerű újság-fontoskodásnak tekinteni, amikor a halmágyi járásnak személyi ügyeit elintézik s a mikor ott teljes reorganizációra készülnek.

Létszámszaporítás a haditengerészetnél.
Bécsből jelenti tudósítónk telefonon: A haditengerészet legénységi ez év október elsején 1500 emberrel fogják szaporítani. A csatahajók állományát és cirkálók legénységének állománya, amelynek létszáma 14.000 emberből állott, nem elégséges már, úgy, hogy a legénységet 1916-ban, amint ezt eredetileg tervezték is 17000 főre, a további években pedig 20—21.000 főre fogják emelni. A létszám felemelés lehetővé teszi, hogy *Viribus Unitis* csatahajót már a legközelebb szolgálatba

állítsák anélkül, hogy egy másik csatahajót ki kellene vonni a szolgálatból, amint ez rendszerint történni szokott. Az első Dreadnought 24 nehéz 34 cm. kaliberű és nyolc 24 cm-es ágyúval szerelik fel. A költségeket póthitel keretébe fogják beilleszteni.

Andrássy Gyula Tisza István politikájáról.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 20.

Andrássy Gyula gróf a Magyar Hírlap holnapi számában „A magyar parlamenti erőszak és annak mintája” címen hat oldalas tanulmányt írt. Ebben azt fejtegeti, hogy Tisza István gróf súlyosan eltévelyedett, felfedi ennek lelki okait és ellenképet akar konstruálni arról, hogy milyen szerencsétlen és hibás volt az erőszak politikája, amelyben egy eredendő türelmetlenség rosszul látott külföldi példákra nézve hipnotizálta át magát kötelesség tudássá.

Ami lázálmos gondolat azóta felmerült és felmerül Andrássy szerint, az mind egyenes következtetés a vakságnak, amely nem látja, mert nem akarja meglátni, hogy Magyarországra nem illik az angol parlamenti kormányzat példája, mert míg ott a többség mindenhatósága a nemzet mindenhatóságát jelenti, minálunk a nemzet teljes kiszolgáltatottságát jelenti egy számunkra szükséges idegen hatalomnak.

Mindezt hosszú tanulmányában mondja el Andrássy gróf és fejtegetéseit a következőképpen végzi.

— November 18-ból az erőszak hívei azt a tanulságot is levonhatták, hogy a Házat feloszlatni nem tanácsos — nekik. Az ő szempontjukból ez egészen igaz következtetés volt, de ha e szerint járnak el, akkor önmaguk alatt török le az elvi alapot. Ha nem teszik azt ma, amit november 18. óta elvileg szükségesnek tartottak, akkor elismerik azt, hogy a nemzet többsége nincs meggettük és vallomásukkal az alkotmányosság látzatának utolsó foszlányát is elvesztették. November 18-án Tisza abba helyezte büszkeségét, hogy eljárását a szabad választások ítélőszéke elé fogja bocsátani. Ma miért nem hallunk erről semmit? Miért nem keresik eljárásuk iga-

zolását a nemzeti akarat szabad megnyilatkozásában? Nem látják-e, hogy ezzel önmaguk felett törnek pálcát? Mert az a többségi erőszak, amely maga kételkedik abban, hogy van e többség, menthetetlenül el van veszve. Nem látják-e, hogy eljárásukkal még sem fognak célt érni, mert a választási törvény mellett mégis a bíró elé kell lépniök, akkor pedig annál nehezebb lesz helyzetük, minél tovább halasztják az elkerülhetetlen és minél világosabb lesz, hogy csak kényszer következtében fordultak a nemzethez.

Trónváltozás Törökországban.

(A szultán lemond. — Az új kormány.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, július 20.

Az új kormány kinevezése által újból békés állapotok teszik lehetővé, hogy Törökország belső ügyeit rendezze és összes erőivel a tripoliszi harcra vesse magát. A kormányválság megoldása azonban mélyre ható változással jár. *Tevfik* basa, az új miniszterelnök csak ama feltétellel vállalkozott a felfordulás megakadályozására, ha *Mohamed szultán* lemond a trónról.

Ma a következő táviratok érkeztek:

Tevfik pasa feltételei.

Londonból jelentik: *Tevfik* basa csak bizonyos feltételekkel fogadta el a nagyvezérséget. E feltételek között van a *parlament feloszlatása*. *Tevfik* basa nem hajlandó oly parlamenttel kormányozni, akiket még az ostromállapot idejében választottak meg. Oly férfiakkal akarja magát körülvenni, akik a komitétól függetlenek és a kikkel ki tudja szabadítani az országot mostani súlyos válságából. Mindenekelőtt az *albánokkal* akarja a békét helyreállítani. Az albán mozgalom vezére, *Ismail Kemal* bég ezelőtt két héttel Londonban volt és valószínű, hogy ez alkalommal *Tevfik* basával arról tanácskozott, hogy az albánoknak bizonyos függetlenséget adjanak a kormányzati, nemzeti és vallási dolgokban. Hir szerint *Tevfik* basa megígérte, hogy ezeket az engedményeket meg fogja adni és remélhető, hogy *Ismail Kemal* bég, a ki az albán mozgalmat most *Cettinjéből* és *Koruból* intézi, a *Tevfik* kabinettel meg fog állapodni és föllázadt honfitársait le fogja csöndesíteni. Jó forrásból jelentik, hogy a török trónörö-

ajkát, csacska szemét, s az arcát, kicsi érdekes habaságát.

Hagytam őket beszélni. Egy kicsit a hiúságom is berzenkedett, ismerjen másokat is és... és hasonlítsa Mulattam a mulatságukon, az örökös nevetésükön. És talán soha, soha olyan szerelmes nem voltam.

Mikor hazamentünk, megkérdeztem Elemért:

— Hogy tetszett?

— Isten! Szép, kedves, mint egy hajnali sugár — szóval csókolnivaló. Te, Jenő, o a adnék tíz évet, ha megcsókolhatnám!

Furesán nézhettem rá, mert elhallgatott. Elemér szokott verseket is írni, ritmikus, csengő sorokat. Láttam, aznap is írt egyet. Sercegett a papír a ceruza alatt és rajzolódtak a sorok finoman, halk árnyalatokkal. De ezt nem olvasta fel, mint máskor mindig szokta. Letette a ceruzát és sóhájg nézett az izzó hideg körte fényébe.

Másnap a reggeli mellett odafordult hozzám:

— Mióta ismered?

— Hannát?

Bólintott és lányosan finom ujjai között megremegett a porcellán csésze.

— Nyolc nap óta.

— És nekem nem szóltál hamarabb.

Nem volt a hangjában semmi finomabb árnyalat, még nem is volt szemrehányó. De valahogy mégis olyan különös, furcsa volt.

Délután, amikor fészülködtem felnézett a könyvből és egész közömbösen kérdezte:

— Hannához méz?

— Igen.

Nem szólt többet, de láttam, hogy még akart valamit mondani. Megnézte az óráját, aztán újit belefonta hosszú hajába és nézte újra a durva papírra rajzolt nehéz, idegen betűket.

Rohantam a Bazilikához. Az utóbbi időben ott találkoztunk mindig. Hanna ma megvárta. Teljes félóraig. Pirulva jött és síelve.

— Nem jöhettek — pihegte. — Vártál? Sokáig vártál?

— Nem, Hanna. Rád hatezer évig is várnék. És az se lenne sok.

Rózsás lett, rám nézett és valahogy összeért a kezünk.

— Tudod ma hová menjünk? A ligetbe.

Az nap beszéltünk először szerelemről.

A földalattin mentünk ki. Olyanok voltunk mi is, mint a szigorú, áthatlan sötétben nekivágó fénylőszemű gép. Csak magunk voltunk a lángok, a csóvák és más, a hétköznapi élet sötétén észrevétlenül húzódtunk mellettünk.

Ma olyan különös volt minden! A fák, a homokolt, terülő utak, a pereces ember, a tavon uszkáló piros ladikok. És va'ami úgy a szívemre feküdt.

— Hanna, nem bírom tovább.

Rámnézett nyílt sugaras szemével.

— Hanna, meg kell hogy mondjam, szeretlek.

Most nem rezzent össze. Csak lehunyta a szemét és sóhajtott. És ideadta a kezét.

— Én is szeretlek, Jenő.

— Én úgy szeretlek, mint az Istenemet.

— És én, mint a boldogságot.

Leültünk egy padra. Egy sugár vakítóan cikázott a homlokára. Nem volt senki körülöttünk. Lehajoltam és megcsókoltam ott, ahol a sugár. Aztán az ajkát forró akorattal. Egyszer, kétszer, ötször. Hagyta.

Az ut végén egy emberalak tűnt fel. Szó nélkül ülünk, amíg el nem ment. De aztán jött egy másik. Felkeltünk.

Amint bekanyarodtunk az uton, szembe-találkoztunk Elemérrel. Hanna meg volt lepve. Elemér is.

— Kisztihand! Ti itt? — fordult felém. — Ezer szerencse! Kezet fogott Hannával és összenéztek. Mintha mind a ketten gunyosan összenéztek volna, s volt valami a nézésükben, ami felém intett. Vajon miért néztek így össze?

Nyugtalanul néztem Hannára, Elemérré. Már mind a ketten nyugodtak voltak, és Elemér valami léhaságot mondott, amin Hanna mosolygott. Akkor még ez a mosoly is bántott. Hogy lehet ilyenén mosolyogni?

De hátha tévedtem?

Mikor elváltunk Hanna nagyon szomorú lett, mert holnap elmennek valahová látogatába és nem találkozhatunk.

Másnap nem találtam a helyem Elemér is elment. Hirtelen felöltözött és azt mondta, hogy halaszthatatlan dolga van. Elővettem a könyveimet, de nem tudtam tovább menni a címeknél. Folyton az a tegnapi mosoly járt az

kös a török államférfiakkal és Ismail Kemal bég-gel is a lehető legjobb viszonyban van, sőt az is lehetséges, hogy legközelebb trónváltás fog beállni.

A szultán kiáltványa.

Konstantinápolyból jelentik: A szultán által a hadsereghez intézett proklamációt a szelamlikon résztvevő csapatok előtt, majd a főváros valamennyi kaszárnyájában fölolvasták. A proklamáció szövege a következő:

A kabinet lemondása következtében az alkotmánynak megfelelően a szenátus és a kamara elnökeinek meghallgatása után *Tevfik* basát föl-szólitottam a nagyvezérség átvételére. Kívánom és szükségesnek tartom, hogy az új kabinet gazdag tapasztalatokkal bíró férfiakból legyen összetéve, akiknek független nézetük van és akik nem befolyásolhatók. Tegnap több tiszt nevében követelések terjesztettek elő, melyek az alkotmánnyal, valamint a szultánatus és kalifátus legfelsőbb jogaival, melyeket mindenkiféle tisztelni kell, ellenmondásban vannak. Abban a meggyőződésben, hogy a hadseregben, melynek legfelsőbb parancsolója vagyok, egyetlen katona sincs, aki oly követeléseket állíthatna föl, melyek az alkotmánnyal, melyre esküt tett, ellentétben állanak, — föltételezem, hogy azok a katonák, akik katonai kötelességükről egy pillanatra megfeledkeztek, elenyésző kisebbségben vannak. Miután a katonák kötelessége fegyelmet, rendet és engedelmisséget tanusítani, melyek alapjai a kalifátus és trón iránt való hűségnek, azok, akik a hadsereg kötelességébe tartoznak, tartásukat magukat távol a politikától, hajtsák pontosan végre fölötteseik parancsait és kizárólag a haza védelmének szenteljék magukat és ebben az eszmében merüljön ki minden gondolatuk. E rendelkezéssel ellentétben cselekedni árulás a nép és a haza ellen. Ezek a komoly incidensek bátorították az ellenséget arra, hogy tegnap éjjel a főváros kapujáig előnyomuljon. Megbízom a hadügyminisztert, hogy a fenti iradét a főváros egész helyőrségének és valamennyi csapatoknak tudomására hozza.

A szelamlikon a hadiparancs fölolvása után a százötven jelenlevő tiszt letette a hűségi esküjét, de egyúttal azt kívánta, hogy a kötelességükről megfeledkezett tiszteket esetleg halállal büntessék meg. Sursid basa fölhevítésként a tisztek irásában adták át esküjüket az ulemáknak. A szultán hadiparancsa igen jó benyomást tett a kormánykörökre. Azt hiszik, hogy kalifa teljes tekintélyének latbavetése és a tiszteknek szigorú fe-

gyelem iránt való kérése le fogja lohasztani a pártülők hevesességét.

Az albánok lázadása.

Monasztir. Dibrában, El Basszánban és Taránában az albánok szövetséget irtak alá, amelynek célja: a kormány ellen való fölkelés. Az általános fölkelés jövő héten, az albánok proklamációjával fog kezdődni.

Üszküb. Albániában a legnagyobb zavar van. A csapatok vonakodnak a fölkelőkre löni. A fölkelők Gyakovában megszállták a táviróhivatalt és közvetlenül érintkeznek a szultánnal.

Szalóniki. Az arnótáknál nagy bizalmatlanságot kelt, hogy még nem jelent meg a szultán fermánja, amellyel bizottságot küld Albániába és hogy még nem tudják a bizottság tagjainak nevét. A üszkübi váli fölhevítése ellenére a prisztinai kereskedők vonakodnak üzletüket kinyitni. Mitrovicában és Novibazárban is zárva vannak az üzletek. Azok a tisztek, akik az albán mozgalmat támogatják, fölhevítést intéztek a polgárokhoz, hogy ne habozzanak és csatlakozzanak azonnal a fölkelőkhez.

A Dardanellák megtámadása.

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség ma adott ki először hivatalos jelentést a Dardanellák megtámadásáról. A jelentés rámutat arra, hogy először az olaszok torpedó hadosztálya vette üldözőbe a törökök naszádját csodálatra méltó bátorsággal. Utközben azonban a törökök tűzvonalába jutottak, de ennek ellenére az olasz hajók folytonosan előre nyomultak. Miután azonban megállapították, hogy a törökök megfelelő védelmi eszközökkel rendelkeznek és támadásuk így nem jár eredménnyel a visszavonulásra határozták el magukat. A visszavonulás a legnagyobb rendben történt meg. A jelentés további része azután meglehetősen dicséri az olasz hadosztály magatartását és elmondja, hogy bár a törökök nagyon szorongatták az olaszokat mégis minden nagyobb veszteség nélkül sikerült a Dardanellákból kikerülniük.

— **Justh Gyula nem beszél.** *Karlsbadból* jelentik: *Justh* Gyula, akit a *Neue Freie Presse* tudósítója felkeresett és véleményét kérte *Tisza* Istvánnak nyílt leveléről a következőket mondotta:

— Megfogadtam, hogy nem nyilatkozom, mert augusztus elején Magyarországon leszek, akkor azután beszélni fogok.

eszemben. Egyszerre összerázkódtam. Hátha csak ürügy volt, hogy ma látogatóba mennek? És Elemér is milyen zavart volt, amikor kérdtem, hová megy? Futottam ki az utcára. Találkoznak! Találkoznak!

Tíz óra felé vetődtem haza. Csigázottan, kifáradtan. Elemér már otthon volt. Fűtő-részve rajzolt mindenféle irkafickát egy papír lapra.

Lecsaptam a kalapom a *chais-longuera*. Elemér tovább fűtőrezszett. Nem bírtam tovább.

- Nem találkoztál Hannával?
- Nem. Mondtam, hogy dolgom volt.
- Nem találkoztál?

A hangom fojtott volt, hogy még szinte én is megijedtem. Elemér rám nézett.

— Különös vagy. Ha mondom, hogy nem.

Hamar lefeküdtem. De sokáig nem aludtam. Lestem Elemért, vajon tud-e aludni. Egy ideig mintha ő se tudott volna. Lehet, hogy csak öt percig tartott az egész, de én úgy vettem észre, mintha ő is óráig hánykolódna. Aztán a lenyomó csendben nyugodtan, egyenletesen szállt a lélekzete.

Délután együtt mentünk Hannáért. Rossz kedvű voltam, és bántott, hogy azok ketten alig veszik észre az én rosszkedvemet. Hanna ugyan egy párszor félenken nézett felém, de én másra vettem. Ujjongtam a gondolatomon. Hanna most azt nézi, vajon sejték-e már valamit? Biztosan azt nési!

Vagy három napig nem találkoztunk. Nem mentem ki. Azt mondtam, hogy sok dol-

gom van a kolloquium előtt. Elemérnek hirtelen minden délután akadt valami dolga.

A negyedik nap már nem bírtam ki. Megvártam míg Elemér elmegy. Sietve fölöltöztem és mentem utána. Lopózva, nehogy észrevegyen Megvártam mindig, míg egy sarkon befordul, s csak akkor mentem tovább.

Most megállt. Járkáll fel és alá. És most... egy kicsi fehér kalap, egy parányi ruha... Hanna... Hanna...

Felszerettem volna sikoltani. Rohanni az utcákon kacagva, nevetve és hangosan imádván a Hazugságot, a szent ártatlanul mondott Hazugságot...

Hazamentem. Kábult voltam és gondolat nélküli. Hanna! Hanna!... Irtam neki egy levelet. Emlékezzék vissza mit mondott. És láttam! Láttam!

Délután Elemér megint elment. Egyedül voltam otthon. Kerestem valami mentséget, valami megbocsátást, de csak vádat, elítélést találtam.

Kopognak. Arrafordulok. Omló szőkeség kisírt szemekkel, mosolytalanság... Hanna itt?!...

Odarohant hozzám. Megfogta a kezemet. Mintha soha nem akarna elengedni.

— Jenő, eljöttem. Eljöttem hozzád. Nem igaz! Ki mondta? Hazudott. Hazudott, Jenő!

Valami nyugodtság fogott el. Sohasem volt istenibb, sohasem volt ennyire nő, mint most alázkodó akaratával, de sehasem jutott ennyire eszembe az a mosolygós guny, az a

Ékszerlopás a postán.

— **Tolvaj postaszolga** —

Fővárosi tudósítónktól.

Miskolc, július 20.

A miskolci főpostán — mint onnan táviratozzák — tegnap lopás történt. Egy bécsi ékszerész-cég: *Kohn és Schluck* csomagot adott fel *Rosenthal* Zsigmond miskolci órá- és ékszerész-cég címére. A csomag megérkezett a miskolci postára, amelynek azonban nyoma veszett. Hiába keresték, hiába kutattak a kis dobozt, hiába tarták fel az egész csomagraktárt. A lopásra a kiadásnál jöttek rá. *Rosenthal* Zsigmond alkalmazottja a szállítólevéllel megjelent a postán, hogy a csomagot, melyben 30.240 korona értékű ékszer volt, átvegye. A csomagot azonban a jelentkezőnek nem tudták átadni. A csomagosztály tisztviselője az esetről nyomban jelentést tett a főnökségnek, hol nagy megdöbbenéssel fogadták a hírt.

A posta- és távirafőnökség a lopásról értesítette a miskolci rendőrséget. *Horváth* Károly rendőrkapitány személyesen nyomozott a komplikálnak látszó bűnyűben. A rendőrség teljes apparátussal dolgozott és az ügyet titokban tartotta. Kihallgatták a postai alkalmazottak legnagyobb részét. Különösen a csomagosztályon folyt serényen a nyomozás. A rendőrség első percben tisztán látta a helyzetet és meg volt győződve, hogy a tettesnek a csomagosztályon kell lenni. A gyanu egy *Lipták* István nevű postaszolgára irányult. A postaszolga minden lépését figyelemmel kísérték.

A bűnügyi osztály vezetője, házkutatást rendelt el *Lipták* István lakásán. A postaszolga erre a fordulatra nem volt elkészülve. A detektívek megjelentek a postaszolga lakásán. Az eredmény meglepő volt. *Tizenegy pár briliáns függőt*, három arany és egy platina gyűrűt találtak a szekrényben, a ruhák alatt elrejtve. Megtalálták a dobozt is, melyben az ékszerek voltak.

Lipták postaszolgát a házkutatás után a rendőrség letartóztatta. Elmondta, hogy a csomagot, melynek tartalmát és értékét tudta, azért lopta el, mert nagy szüksége volt a pénzre. Fizetése nagyon kevés volt, lakbérét fizetni nem tudta, elhatározta, hogy lopással segít magán. *Lipták*ot a rendőrség letartóztatta.

sok, sok délután... Megsimogattam szeliden kicsi kezét és ráerőltettem egy székre.

— Üljön le kicsi Hanna.

— Jenő, tudod, akkor azt mondtam, úgy szeretlek, mint a boldogságot. És igaz! Szeretlek, nem szégyenlem. Te vagy a boldogságom Mert téged, egyedül téged szeretlek. Ne higgy senkinek. Senkinek, egyedül nekem. Mert én szeretlek! Jenő, ha hinnél...

— Hiszek Hanna. Mindig hittem.

— Nem igaz. Nem hiszel. Azt hiszed, hogy én...

— Nem hiszem, Hanna.

— De igen azt hiszed. Pedig...

— Nézzé, kicsi Hanna.

— Mond, hogy: nézd. Akkor tudom, hogy hiszel.

— Hanna, nekem volt egy kicsim. Nem igen adtam, nem igen mutogattam senkinek. Apámon, anyámon kívül csak kettő tudott róla. Hanna, az egyik maga volt. Te voltál. Neked adtam a szeretetemet.

— És én is neked, egyedül neked, Jenő!

— Aztán... aztán változtak a körülmények. Ne haragudjon kicsi Hanna. Tegye föl a kis kalapját — oly gyönyörűen bájos benne! — és én majd elkísérem. Elmegyünk szépen magunkig, ott megengedi, hogy megegyeszen megcsókoljam a kezét...

— Nem, Jenő, nem! Nem akarom! Együtt maradunk. És szeretjük egymást. Ha hazame-

Rendőri téboly.

— Véresre vert baka káplár. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 20.

Immár teljesen bizonyos, hogy a pesti-utca közbiztonságát a rendőr veszélyezteti legjobban. Alig mulik el nap, hogy újabb és újabb rendőri brutalitásokról ne kelljen beszámolnunk. Alig két napja csak, hogy Pestujhelyen intézkedtek a *Magyar Királyi Államrendőrség* emberei, ahol két védetelen fuvarost kaszaboltak felholtra s ma újból jelenthetjük, hogy a rendőri téboly még mindig dühöng. Az éjjel a Ráday-utcában levő 57. számú őrszobán működtek a derék legények. Az áldozat *Porkoláb János* 87. gyalogezredbeli káplár most a kórházban fekszik. Az eset maga a következő:

Nagy Ödön honvédszámtiszt, aki a Ráday-utcában, ugyanabban a házban lakik, amelyben az 57-es számú őrszoba van, rémes jajgatásra ébredt az éjszaka. Ijedten kapta magára egyenruháját és rohant le az utcára. A rendőrőrszoba ajtaja előtt már akkor többen álltak és az ajtó tejüvegablakán szörnyűködve nézték, mi történik odabenn. Odabenn *Porkoláb János* 82-es gyalogezredbeli káplárt, akit előbb össze-vissza kötözték, ütötte, csépelte agyba-főbe négy rendőrt: az 1655-ös, az 1797-es, az 1387-es számú közrendőr és *Berta Ferenc* rendőrellenőr. Az utóbbi püffölte legirgalmatlanabban. Nagy Ödön honvédszámtiszt rájuk szakította az ajtót és kiszabadította a rendőrök kezéből a megkínzott katonát. Együttal járőrért telefonoztatott, amely azután magával vitte *Porkoláb János*-t. A rémesen megvert káplár, akinek csupa kék-zöld daganat a teste, azzal védekezett, hogy boros kedvében énekelve ment az utcán. Egy rendőr durván rárivallt, hogy:

— Kuss!

Porkoláb János tiltakozott a hang ellen, szó szót ért, a rendőr be akarta kísélni a katonát, az nem engedett, a rendőr sipolt, s a többi azután az ismert recipe szerint ment végbe.

Ezzel az előadással szemben *Jurik Károly* 1655-ös és *Kovács XV. János* 1797-es rendőrök a következő jelentést tették az esetről:

19-én éjjel 12 órakor a Lónyay-utca 43. számú vendéglőből *Mihály János* 28 éves *Porkoláb Ferenc* 19 éves, *Kiss Dénes* 21 éves, *Szabó*

gyűnk lejössz hozzánk nyárra... és én is... én is feljövök sokszor Pestre... Oh, apuka nagyon szeret engem...

Gyönyörű volt tizenhatéves gyerekségében, amint kibontakozott belőle az asszony, az örök ismeretlen asszony. Csak vajon melyik? *Penelope*, vagy *Du Barryné*?

Megingattam a fejem.

— Nem Hanna. Azt hiszem sohse felejtlek el. De azt is hiszem, hogy mindig keresném szemedben a gunyos pillantást. Tudom.

Halk megadással tette fel a kalapját. Az utcán alig szólunk. Mikor elérkeztünk a kapu elé és megcsókoltam a kezét, csukló, csendes hangon mondta:

— Jenő, én sohase feledlek el. Hogyha majd sokan, mások lesznek itt, és nevétsz, örülsz, Jenő, akkor gondoldj rám is. És higgy nekem. Higgy a szeretetnek. A lemondásomnak. Higgy Jenő. Én emlékezem rád. Csókoldj meg. A homlokomon. Mint ott kint... Jenő!...

III.

Szegény kicsi Hannám! Hányszor vártam kis fehér ruhádat, omló szőkecső ott az utcáson! Hányszor gondoltam: itt jössz, most fordulsz be szembe velem...

Talán hinni kellett volna...

És sohase imádtalak annyira, mint mikor egy hét múlva megkaptam utolsó soraid és azt a kicsi, fekete keresztet fekete szélű papírt...

Ifj. Darvas Lajos.

János 20 éves napszámosok és *Porkoláb János* 82-iki gyalogezred tizedes kijöttek és nagy lármát csaptak. Én figyelmeztettem csendre őket, mire a katona azt mondta:

— Kuss paraszt!

Mikor láttam, hogy velük egyedül nem boldogulok, segítségért fűtyöltem, mire *Kovács XV. János* társam jött a helyszínre. Közben a társaság a *Boráros-tér* 1. szám alatt lévő *Hangya-szövetkezet* munkahelyiségebe vonult, ahol igazolásra szólítottuk őket. Az igazolást kereken megtagadták, sőt a katona hamis nevet, *Péter Jánost*, diktált be.

Mi az oldalfegyverének a számát akartuk megnézni, az öt ember, a társai azonban lefogták a fegyvert. Mikor láttuk, hogy ötven főnyi munkással két rendőr nem intézkedhetik, *Kovács* társam elment az 57-es őrszobába. Közben a társaság kivonult a munkahelyiségből s a Ráday-utca felé tartott. Az 57-es őrszoba előtt azután *Kovács* társam megragadta a katonát és bevitte. A katona dühöngeni kezdett és folytonosan ordította:

— Inkább üssetek agyon, de bekísérni nem hagyom magamat!

A padkára vetette magát, *Kovács* kiabált. A katona a székeket és asztalokat rugdosta, mire mi kénytelenek voltunk megkötözni. Közben azután jött az őrző, melyet *Szücs István* szakaszvezető vezetett, aki a katonát igazolásra szólította, azután bekísérte a *Mária Terézia* lak-tanyába.

Künn az utcán nagy tömeg gyűlt össze és valaki bevverte az őrszoba ablakait. A tömeget szétozlattuk. A négy ember ellen, akik elmene-kültek, s kerületi kapitányságon tettünk feljelentést; a katona ellen pedig a térparancsnokság folytatja a vizsgálatot.

Nagy Ödön honvédszámtisztnek, aki már távozóban van a miniszteriumból, édesanyja következőleg mondta el az ügyben való szereplését:

— Fiam tegnap éjszaka rettenetes lármát hallott az őrszobából. Felöltötte egyenruháját és lement az utcára, ahol megtudta, hogy a rendőrök egy bakakáplárt vernek. Őrzőjártatot hívott, amely a katonát bevitte a kaszárnyába.

A szegény katona Bécsbe akart utazni és civil ruháját a *Hangya-szövetkezet*ben hagyta. Ezért jött a Ráday-utca, ahol mindössze egy korsó sört ivott. Ettől ugyan nem lehet részeg. A rendőr azonban rászólt:

— Kuss!

— Kuss te! — szólt vissza a katona.

Ezért lökte be nyolc rendőr a katonát az őrszobába, ahol az egyik mindjárt olyan pofont adott neki, hogy a telefonnak esett és a fejét összetörte.

A kaszárnyában különben kiderült, hogy a katona ártatlan és azonnal el is bocsátották.

A főkapitány ez ügyben megindította a vizsgálatot. Ki fogják hallgatni az eset összes tanuit, hogy esetleg eljárassanak a rendőrök ellen.

SPORT.

+ **Társas kirándulás a magas Tátrába.** Az Aradi Testgyakorlók Köre folyó hó 27-től augusztus 2-ig 7 napos társas kirándulást rendez a Tátrába és Lengyelországba. A kiránduláson vendégek szívesen látanak, amennyiben részvételüket — tekintettel a fürdői szezonra — folyó hó 15-ig az ATK. vezetőségénél bejelentik és a részvételi díjat lefizetik. A részvételi díj összes költsége 153 korona, melyben befoglaltatik az öszvasuti, (II. osztály) elsőrendű ellátási, villamos vasuti, automobil, fogaskerekű vasut díjai, továbbá belépődíjak a látványosságokhoz. Részletes programmal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület titkári hivatala. (Arad főposta.)

A biztosító intézetek csalója.

— Ügynök, aki holtakat biztosít. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Nagyvárad, július 20.

A szélhámosság terén teljesen új utat tört magának *Kasztenbaum Jenő* nagyváradai ügynök. A biztosítási csalások obligát formáit, melyeken már annyi ember nyakát szegte, egyszerűen elvetette és holt, vagy sohasem létezett emberekkel igyekezett operálni. Az új családi forma egyideig jónak bizonyult. De *Kasztenbaum* egyszer mégis súlyosan tévedett a csalásban, most az egyszer a saját kárára. Olyan embert biztosított be, akiről már azt hitte, hogy meghalt. Persze az illető élt és megküldték *Kasztenbaum* megkerülésével címére a kötvényt. A biztosított fél a kötvényt ama kijelentéssel utasította vissza, hogy ő nem biztosította senkinél magát.

A biztosító társaság erre kutatni kezdett a dolgok állása után és mikor több rendbeli csalásról meggyőződött, az ügyet büntető utra terelte.

Hogy *Kasztenbaum* milyen módon eszelte ki és hajtotta végre szélhámosságait, arra nézve beszéljenek a példák. Itt van elsőnek a *Guttman* Mózes esete. *Guttman* ur soha nem is élt e földtekén, az ő „üzletfél” alakját a *Kasztenbaum* ügynöki fantáziája teremtette meg. A kötvényt annak rendje s módja szerint szabályszerűen kiállította a *Guttman* nevére és elvitte a biztosító-társaság titkárához. A titkár megbízott a régi ügynökben és mindjárt kifizette neki az üzletszerzés jutalékát. Azzal aztán *Kasztenbaum* nem törődött, hogy a biztosítás többi részleteit ki fogja fizetni. Bizonyára úgy gondolkodott, hogy majd az esedékes részletet letörleszti és végül még a biztosítás összegét is megszerzi valami ügyes trükk által. De a fegyver visszafelé sült el. Tudvalevőleg a biztosított felet a kötvény megkötése előtt orvosnak kell megvizsgálni. A biztosító intézet nagyváradai orvosa *Grósz Samu*. *Kasztenbaum*nak hozzá kellett volna mennie az üzletfelekkel. De ő, hogy csalásait végrehajthassa, a titkártól engedélyt kért és kapott, hogy más orvosnál is megvizsgáltathassa saját költségére üzletfeleit. *Kasztenbaum* úgy is tett. Mindig más-más orvostól vitte a bizonyítványt. Igen, de mivel nem létező egyéneket biztosított, mindig magát mutatta be az orvosnak, mint megvizsgálandó üzletfelet. Az orvos *Kasztenbaum*-ot megvizsgálta és a bementett álnévre kiállította a bizonyítványt.

Ez az örökös orvosváltoztatás már felkelte a titkár gyanuját, de bizonyítékok hiányában nem mert ellene fellépni. Így került forgalomba a sok hamis kötvény, mind három- és négyezer koronáról kiállítva, melyek után *Kasztenbaum* a jutalékot felvette. Legutóbb *Gerő Adolf* és *Katz Ignác* névre hamisított kötvényeket. A *Gerő*-féle kötvény még nincs egészen nyélbe ütve és valószínű, hogy nem is lesz, mert *Gerő Adolf* „nagyszalontai lakos” a gyanu szerint nem létező ember. *Katz Ignác* ellenben él és épen ez a baj *Kasztenbaum*-ra, hogy él, mert ő azt hitte, hogy *Katz Ignác* már meghalt s csupán egykori elég jó üzleti nevét akarta a csalásra felhasználni. Kiállította a *Katz*-féle kötvényt 3000 koronára és csatolva az orvosi bizonyítványt, az intézetbe beterjesztette. Az intézet titkársága véletlenül, talán most az egyszer, *Kasztenbaum* megkerülésével egyenesen a fél címére küldötte a kötvényt. És *Katz* meg is kapta azt. Csodálkozva küldötte vissza az intézetnek és mindjárt ki is fejezte erélyes hangú levelében azon gyanuját, hogy e dolog mögött bizonyára csalás rejlik.

Az ügy fejleményei ezután drámai gyorsasággal perogtek le. Kiderült a számtalan csalás és *Kasztenbaum* ellen büntető feljelentést tett az intézet a nagyváradai rendőrségen. A nyomozás

során kiderült, hogy hasonló módon károsította meg a *Minerva* és *Viktória* biztosító intézeteket is, melyeknek szintén ügynöke volt. A rendőrség most erélyesen nyomoz a nagyszabásúnak látszó biztosítási csalásokban.

Husz filléres hiba a zárószámadásban.

(Mert kicsi a városi számvevőség hivatala. — Humoros indokolás a tanácsülésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Arad város számvevői hivatala bizonyára nem az hely, ahol a humor terem. Az év első felében a zárószámadás végnélküli oszlopainak árnyékában pihenve gyűjthetik a tisztviselők az erőt az esztendő második felére, amelyben a költségvetés végtelen számtengerét kell meguszniuk, még pedig oly módon, hogy jövedelmet produkáljanak és a pótdó lezállítására javaslatot tehessenek a költségvetés látására könnyen baragra gyuladó képviselő testületnek. Ez a két nagy munkát tehát nem az, amely a vigasság szelid derűjét lopná a lelkekbe, ha mégis tréfálkozásra kerekedik kedve ennek a komoly testületnek, akkor nem illik, hogy a szigorú kritika mértékével illessék mások a kedélyeskedésnek megnyilvánulását és ezért a tanács mai ülésén, habár talán egy kissé kelletlenül is, de a megértésből fakadó tréfálkozással fogadták *Kilényi* János főszámvevőnek egy rendkívül szokatlan előterjesztését.

A zárószámadások elkészítésének ideje a végső terminushoz közeledik és a városi számvevőség ambícióját alkotja, hogy az országban Arad legyen a legelső ama városok között, amelyek a városi gazdálkodásnak kritikáját tükröző mérleget elkészítik a törvénytiszta időben. Majdnem éjjel-nappali munka folyik hónapokon át a számvevői hivatalban és a zárószámadást nem lehet befejezni. A kiadási és bevételi oszlopokat nem lehet lezárni, noha már hat héttel ezelőtt ismeretes volt, hogy a pénztárban körülbelül 100.000 korona felesleg mutatkozik, mert ennyivel emelkedett a kiadások fölé a város bevétele. Ezt a büszkeségre okot adó tényt számokkal szeretnék volna a közönség előtt bebizonyítani, de aminthogy az óriás is megbotolhatik egy kavicson, a számvevőségnek ezt a kivételes nagy örömét egy gombostűbegyönyi maliciózus kis szám alaposan elrontotta. 20 fillér, illetve 10 krajcár differencia mutatkozik a kiadási naplók és a számvevőségi főkönyvek között, amelyet hat hét óta folyó szakadatlan lázas kereséssel és kutatással sem voltak képesek megtalálni. Minthogy a zárószámadás tisztán matematikai művelet, ezen a teljesen jelentéktelen differencián túltenni magát nem lehetett; nem volt tehát más hátra, minthogy a főszámvevő előterjesztésében beismerje és a tanács tudomására hozza.

Emberbaráti szánalommal értesült ma a tanács erről a humorosan szomorú tényről, amelynek bejelentésénél az a cél vezette a főszámvevőt, hogy ezáltal elejét vegye a törvényhatósági közgyűlésen esetleg megnyilvánulható félreértéseknek és félremagyarázásoknak. A törvény értelmében ugyan 200 koronáig terjedhető számítási hibából keletkező differenciák igazolása meg van engedve, de a főszámvevő még ezt a kis szépséghibát sem akarta leplezni, hanem úgy gondolkodott, hogy a zárószámadások nyilvánosságra hozatala előtt felfedi ezt a tanácsnak és mintegy az előleges szankciót nyeri el a történetekért.

A tanács talán kapható is lett volna arra, hogy a beismerésben levő vádoltat tekintettel büntetlen előléptére és az elkövetett deliktum súlytalanságára, feloldja, azonban a főszámvevő, akinek tulajdonképpen az lenne a hivatala, hogy a tanácsnak még a veséjét is ismerje, a maga védőbeszédében elvettette az indoklást. Kijelentette ugyanis, hogy a 20 filléres hiba azért nem található meg, mert a számvevői hivatal helyiségei oly szűkek, hogy abban dolgozni lehetetlenség, a folyto-

nos járás-kelés következtében elszálló zaj a csendes munkát meggátolja.

Már most a tanács abba a kritikus helyzetbe került, hogy vagy igazat ad a főszámvevőnek és akkor nyomban tetemes több költséget vállal magára, mert a hivatal bővítés feltételül többre kerül a hiányzó 20 fillérenél, vagy pedig azt mondja: tessék a konzekvenciát viselni, mi még egy husz filléres hibáért sem vállalunk felelősséget, mi, akik hibát egyáltalában nem követhetünk el. És minthogy minden bajnak legjobb orvossága az idő, a tanács erre a doktorra bízta a gyógyítást, kimondván, hogy nem lévén előtte a zárószámadás, annak a fogyatékoságával, vagy annak a dicséretes tulajdonságával ezuttal foglalkozni nem akar, majd annak idején megmondja a maga véleményét.

A főszámvevőnek emez egyetlen humoros előterjesztése felett így napirendre tértek.

„Tatárvilág” Aradmegyében.

— A „Pesti Hírlap” súlyos tévedései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

A *Pesti Hírlap* az utóbbi időben egy-egy vármegyét kiválaszt magának és arról, saját állítása szerint, „fotográfiákat” igyekszik bemutatni olvasóközönségének. Legutóbb Aradmegyét vette munkába a *Pesti Hírlap* és azt igyekszik kimutatni, hogy itt tatárvilág van. Valószínűleg a *Pesti Hírlap* aradi és megyebeli előfizetői csodálkozhatnak legjobban ezen a furcsa megállapításon. Tegnapelőtt harmadik közleménye jelent meg az ország eme legelterjedtebb lapjának vármegyénk közállapotaival. A cikk számos ténybeli tévedést tartalmaz, amelyet korrigálnunk kell, valamint rá kell mutatnunk arra is, hogy tarthatatlan a közleménynek ama tendenciája, amely a P. H. szerint fennálló hibákért *Urbán* Iván főispánt teszi felelősé.

A cikkíró összefoglalja azokat a birtokokat, amelyek szerinte magyar kézből románok tulajdonába mentek át. A csoportosításban azonnal szembetűnik az, hogy annak összeállítására teljesen tájékozatlan kéztől ered. Külön említi fel a herceg *Ypsilanti*-féle és külön a gróf *Sigray*-féle kerülsi birtokot, holott Aradmegyében mindenki tudja, hogy ez a kétnevű birtok egy és ugyanaz: a kerülsi hétezer holdas uradalom. Az *Aradi Közlöny* számos cikket írt a kerülsi birtok körül történt visszaélésekről. Közöltük annak idején, hogy herceg *Ypsilanti*től *Sigray* grófok vették meg a birtokot, azt parcellázták és jobbra csanádmegyei magyar telepeseknek adták el. Az azóta Amerikába szökött *Világossy* József dr., *Sigray* gróf ügyvédje nagy kölcsönt eszközölt ki a birtokra egy vidéki banktól, majd az átcedálta a követeléseket egy budapesti kereskedelmi bank részvénytársaságra. Ez az intézet, miután *Sigray* gróf nem fizette ki az adósságát, elárvereztette a birtokot, amelyet azután a budapesti Parcellázó és Telekértékesítő részvénytársaság vásárolt meg. Ez nyomban birtokba vette a már egyszer a telepeseknek eladott kerülsi birtokot és egyszerűen kilakoltatta a jogosan odatelepedett magyar családokat.

A közel háromszáz magyar család bár lefizette a parcellák háromnegyed részét és drága építkezésekbe fogott, *Világossy* és *Sigray* könnyelműsége miatt hajléktalanná vált. A kormány *Károlyi* Gyula gróf akkori főispán előterjesztésére sürgősen közbelépett, jogi védőt rendelt ki a megkárosított családoknak és némi kárpótlást sikerült is nekik kieszközölni. *Károlyi* Gyula gróf főispánágának idejében történt mindez és a grófnak erélyes közbelépése mentette meg a magyar telepeseket a végző pusztulástól. Az igazság kívánja

annak konstatálását, hogy a telepítő részvénytársaság megbízottja, *Lázár* Zóárd dr. kiejtendő ügyvéd, akkor függetlenségi képviselő volt és a telepesek általában őt okolták, hogy ilyen szerencsétlenül jártak. *Lázár* dr. gyakran hangoztatta, hogy ő is a nép érdekében jár el. A kincstár akkor *Czédly* Károly dr. aradi ügyvédet bíta meg, hogy a telepesek érdekeit védelmezze, míg a kilakoltatást kívánó telepítő részvénytársaságot hosszú ideig *Lázár* Zóárd dr. képviselte.

A telepítő részvénytársaság aztán újból eladta a kerülsi birtokot jobbra román kisgazdáknak. Azok ugyanis legtöbbet adtak a földért és a pesti pénzügyintézet nem sokat hazafiaskodott, hanem annak adta a parcellákat, aki többet ígért érte.

Ez ügyben különben a ma Aradon tartózkodott *Urbán* főispánhoz is kérdést intéztünk, aki az alábbi rövid kijelentést tette:

— Nagyon sajnálom, hogy abban az időben, amikor a kerülsi telepeseket meg kellett menteni, nem én, hanem *Károlyi* Gyula gróf ur volt a főispán. Így hát övé az érdem, hogy az a sok száz magyar telepes nem ment egészen tönkre.

Látnivaló tehát, hogy a *Pesti Hírlap* közleménye súlyos tévedéseket tartalmaz és így önként esznek azok a következtetések, amelyeket *Urbán* főispán működéséből a „tatárvilág a vármegyékben” cikk szerzője hamis okfejtéssel levonni igyekszik.

Gyöngyélet!

(Veszprémben halálba kergetik az önkénteseket.)

Távirati tudósítás.

Veszprém, július 20.

A IV-ik és V-ik honvéd-kerület önkéntesei Veszprémben vannak összpontosítva. Egy fél hónapja, hogy itt tartózkodnak az önkéntesek és azóta állandó a panasz és kétségbeesés az elkeseredettség. Az önkénteseket üldözik, gyötrik, az életüket halálra keserítik, rettenetesen bántják velük és állandó a panasz, hogy az életük türetetlen. E percben a helyzet az, hogy egy önkéntes halottas ágyán fekszik, az összes többiek pedig szobafogságban vannak, hogy a nyilvánosság elől elrejtsek a skandalumokat.

Július 18-án délelőtt háromnegyed tizenegykor véres következménye lett az önkéntesek üldözésének: *Csizmadia* József okleveles jegyző, a 17-ik honvéd gyalogezred önkéntese szolgálati fegyverével mellbelőlte magát. Haldokolva szállították a kórházba, ahol rövid idő múlva meghalt. Az elhunyt önkéntes vőlegény volt. Megható volt, amikor megérkezett a menyasszonya, szegény lesújtva, zokogva borult vőlegényé ravatalára.

Az önkéntesek *Gere* főhadnagyot okolják bajtársuk pusztulásáért. *Csizmadia* József a hét egyik napján őrszolgálatra volt kiküldve s itt olyan ügyesen teljesítette ezt a szolgálatot, hogy ellensége, a *Gere* főhadnagy alatt álló szakasz nem talált rá s ekkor *Gere* azzal gyanúsította meg a derék fiút, hogy nem volt a helyén s ezért kihallgatásra vitte. *Dormándy* alezredes, akinek különben sem tejszik az önkéntes, kérdőre vonta a fiút, aki elmondta, hogy az ezrednél *Zakariás* százados és különösen *Gerlits* főhadnagy olyan embérségesen bántak a katonákkal, ahogy intelligens uriemberekkel szokás bántani, de *Gere* főhadnagy és *Prikkel* százados úgy bántak az önkéntesekkel, mint kocsisokkal sem lehet. Tény az, hogy ugy az utóbbi kettő, mint *Dormándy* alezredes másként sohasem szólította az önkénteseket:

— Disznó társaság, gézengúzok, olyanok, mint a suszterlegények.

És meneteltették őket reggel négy órától este hétig. Szóval, a katonai brutalitás minden nemét alkalmazták. A szerencsétlen öngyilkosnak semm

legkisebb büntetése nem volt egész szolgálata alatt és joggal bántotta, hogy egy esetért husz napi szigorú fogságot kapott.

Ép végszóra történt. Az udvaron Dormándy alezredes az önkénteseket szidta s valamennyit szobafogságra ítélte. Ennél a szónál:

— ...magukban nincs egy csöpp becsületérzés, maguk kocsisok...

Megdöbentő refrén hangzott az emeletről. Egy lövés. A katonák felszaladtak, ott feküdt Csizmadia József átlőtt mellel. Szegény, megkínzott önkéntes hallgatta, amint bajtársait szidják, felgyült benne az átkozott gyönyölet minden keserősége, nem bírta tovább, a Manlicherrel pontot tett a sok üldözés után. A honvédelmi miniszternek kötelessége vizsgálatot indítani a veszprémi brutalitások ügyében.

Budapesti förtelmek.

— Bűntanyák a főváros közepén. —

— Fővárosi levél. —

Budapest székesfővárosnak szégyenfoltja a keleti pályaudvar mögött, ugyszólván a város szívében, a hirhedt Százház, amely a Grassalkovich-, Bem- és Verseny utcákat foglalja magában. Jasszfiuk, jasszleányok hazája, piszkos erkölcsatlenség fertője, szomorú nyomoruság fészke ez a környék. Körülötte a Thököly- és Aréna-uton a modern architektúrának palotái hivalkodnak; bent a Százház- és Bem-utcákban, kopott, undorítóan piszkos, törött ablakoknak foszlányos csipkefüggönyei szomorúan integetnek ki a förtelmes odukból... A rendőrség is szememeltartja ezt a környéket, de csodálatosképen nem gen akad dolguk a nyomor és bűnök tanyáján. Ha idegen betéved ezekben az utcákba a késő esti órákban, — feltétlenül támadásoknak van kitéve s hiába kiabál, ordít segítségért — rendőr nem jelentkezik. *A rendőr fél egyedül bemenni a hirhedt utcába*; ha valami botrány, vagy bűntény történik, akkor is négyesével, kivont karddal vonulnak a rendőrök a jassznegyedbe. Őt, hat évvel ezelőtt ott volt a rendőrszoba is, de kénytelenek voltak az István-utra helyezni és — igazán komikus — épen a veszélyes utcák miatt.

E sorok írója, nem is egészen egy évvel ezelőtt, tanuja volt egy százház-utcai rettenetes késelésnek, amikor a késelő szabadon garázdálkodhatott, esztét vesztve, sorba beütögette a rettenetes odvak még megmaradt ablakait: *nyitott késsel futott végig kicsi gyerekek között* s mire a rendőrök nyolcan voltak oly bátrak kivonulni a „tett színhelyére”, a garázdálkodónak már csak a hült helye volt. A nyomortanyának lakosai összejátszanak a félelmetes jasszokkal, buvóhelyeket kínálnak nekik, sőt a Százház utca kapui befogadják a féltelen apacsot, a Bem utcai kapu pedig kinyílik előtte, hogy a rendőrség kezei közül ellillahasson. Nézzünk csak egy kicsit körül a főváros szégyenfoltjában, nem is kell hozzá még egy félóra sem, „máris megmozdult, undorral teli gyomorral, szomorú lélekkel igyekszik menekülni onnan az ember...”

Délután négy óra. A tikkasztó hőségben, a förtelmes, bűzös levegőjű Színház-utca felé igyekszem. Az utcán piszkos, kócos gyerekek sokasága sápadt arccal bámul rám, a szokatlan jövevényre. A töredezt ablakokból szomorúan merednek reám a fülkék nyomoruságai. Piszkos, kopott falakról a lehullott vakolat fehér foltjai kacérokodnak velem s kíváncsi beteges, szomorú arcok bujnak össze és végignéznek rajtam...

Szokatlan ebben az utcában egy rendes öltözött nő... Rici, Stefi, Vetti, — a kis jasszleányok ringó bukjel-szoknyáin kívül nem igen látnak rendes női ruhát. A tizenhatos kapu szemetes lépcsőjén, egy piszkos, kék katonaruhás, sápadt, kócos nő ül, lelógó, ványhadt keblére szorítva csecsemőjét. Köszöntöm szépen és megszö-

litom őt. Elmondta, hogy az ura gyári munkás, nem jól keres, azért kénytelen ezen a környéken lakni. Itt hetenkint fizethet s bár a hetenkinti bér egy éven át többre rug, mintha rendes lakóházakban lakna, mégis jól esik neki, hogy az undor házában verhesse fel otthonát.

— Tetszik tudni, — mondja unott hangon — muszáj itt lakni, mert jól esik az ember gyerekeknek, ha hétszámra fizethet. Másként kovártélyra kéne menni, itt meg a saját szemétdombján van az ember...

Igazat adok neki s kikérem őt a környék embereiről...

— Hja, — mondja tovább fontoskodva — ez egy iszonyatos környék... A csibészek, az utonállók és jasszleányok utcája ez a mi utcánk. Ott a huszonnégyben lakik a Rici három testvére: a Stefi, Boris és Vetti... Nappal gyárban dolgoznak és ha este hazajönnek, cifrán felöltöznek és körutra indulnak. Mindegyiknek van egy babája az itteni jasszok közül... Már kicsi korukban kezdtek, bizony, kérem...

Megkérdem a jó asszonyt, hogy hol lehetne ezekkel beszélni, vagy ki tud róluk valakit mondani, mire az asszony meghökkenve, ijedt arccal felel:

— Isten ments, ne tessék senkit se kérdezni itt a környéken, mert bizony nem tudhatja, mikor kap egy kést a bordái közé... Bitang ez mind, vénasszony, fiatal leány és ehadta férjja, — kik mindnyájan cinkostársak. Laknak itt vén kerítőnők is... A Stefi, Boris és Vetti anyjuk is az vót, míg le nem szurták...

Tovább megyek. Nyitott ajtóju pinceoduba tévedek be... Rikító zöldre festett falain, penészes vízfoltok között, egy ócska Mária-kép és egy kereszt, szolgáltatják a pinceszoba faldíszzeit. Egy törött ablak is van rajta, de semmi más helyiség nincs hozzá. Magában van a szobának csufolt háromméteres göthös lyuk, amelynek egyik sarkában áll a férj műhelye. Piszkos, otromba cipők körülötte, azokat foltozza. Az asszony sötét fehérneműket mos s az odu bűzös levegőjébe áramlik a lugos gőz, forró melege. A gyermekek vagy öten összehúzzák szemüket, nem igen bírják a gyilkos gőz erejét... A műhelyen, mosóteknőn és főzőkályhán kívül, két ágy van még az oduban és egy divány. A két ágyban a nagyszámu család alszik, a diványon a kovártélyos munkás. Undorító és szomorú az a förtelmes piszkos, amely végigömlik az egész szobán... De nem is lehet csodálni. Őt gyerek, férj, feleség, kovártélyos, hálószoba, mosókonyha, főzőkonyha, suszterműhely egy háromméteres pincezugban... Ember legyen, ki tisztaságot teremt itt.

Az asszony kezd beszélni:

— Tíz koronát fizetünk hetenként ezért a lyukért. Házmasterpénzzel együtt évenként négy-száznyolcvan koronát. Ezért a pénzért — mondja szaporán — már palotában kaphatnánk szobát-konyhát... De hát mit csináljunk. A nyomoruság nagy, jó, ha hetenként fizethet az ember. Itt nem is kaphat másképp lakást, csak hétszámra, s ha a háziurak bónája jön, ki is teheti mindenes-tül az embert felmondás nélkül. Tetszik tudni, ezen a környéken csupa postás a háziur. Olcsón jutottak a város szegényházaikhoz, melyeket eszükbe sincs rendbehozni, de annál jobban huzák itt a szegény embert. Kiuzsorázzák a nyomoruságunkat. Pfuj!

És nagyot köpött az odu piszkos padlójára...

— Azután még az ember élete sincs biztonságban. Nyugalmunk abszolút nincs. Van itt egy veszedelmes banda, tetszik tudni, a *Link Japán* bandája...

Megkérdem, ki az a Link Japán, — mire szaporán megered a nyelve...

— A becsületes neve, kérem szépen *Nagy Károly*, foglalkozása mésszáros legény és házmes-

ter a huszonötben. De nem igen dolgozik. Lopásból és verekedésből él. Társai is vannak, vagy heten. Közöttük a Miska, Oszor Jóska, Rücskös Stefi és a Péter... Japán a vezérük s ezek megtiszteltetésül adták Nagy Károlynak a Link Japán nevet... A Link, kérem, jassz nyelven balkezet jelent... A gyerekek azonban huslevescsont néven tisztelik a hirhedt apacskirályt... Link Japán, most vasárnap szabadult ki a rendőrség fogházából, mert tetszik tudni, csak akkor csukják le, ha feljelentés van ellene. De ez ritkán történik meg, mert az emberek félnek tőle s a rendőrök sem különbek. Japánnal nem mer kikezdeni senki, ő valóságos réme az utcáknak, még a társai is félnek tőle.

Igyekszem a házaspártól jól kitudni mindent az apacskirályról, mire a férj is leteszi a kalapácsot, pipára gyújt s egy piszkos vackon helylyel kínál meg.

— A Japán felesége — kezdi lassan — hirhedt asszony. Márianosztrán is ült már... Kisleányokat kerített meg öreg urak számára, most pedig takarítani jár olyan lányok közé. Japán nem igen dolgozik. Ő az estékből él. A rücskös Stefi, a Péter és a többi négyből vannak a társai. Legszívesebben órákat és láncokat zsebelnek a többiek s a zsákmányt azután Japánhoz viszik. Japán a kezes, ő értékesíti s ő ossza szét a hasznót. Isten óvja az idegent attól, hogy éjjel a mi környékünkre vetődjék... Egy fütty elegendő, hogy a jasszok együtt legyenek, kifosszák a mit sem-sejtő embert és elverik, hogy csak úgy ropog! Mert Japán és társai a verekedésükről is híresek. Nem igen jut a rendőrség füleihez az ügy, tudj isten miért, meg aztán félnek a rendőrök Japántól. Csak, ha direkte feljelentés érkezik, akkor fogják be Japánt. Ugyan a feljelentések mind majdnem csak késelésből és verekedésből erednek. Várja csak meg a nagysága, most már hat óra van, mindjárt jön kiabálva. Ilyenkor kel fel, mert hát ő este él.

Közben megtudom azt is, hogy Link Japán getleman is tud lenni. Nagyon sok jutott neki a zsványbecsületből. Környékbéli ismerős arcoknak, uriembereknek szívesen köszön s megvédi azokat társaitól. Nemrégiben egy orvos lumpolás után a barátjával Japán területére vetődött. Az apacs-király társai körülvették a két urat s éles füttytel Link Japánt odainvitalták a foglyokhoz — és Link Japán valóban meg is érkezett rücskös Stefi társaságában és sunyin mosolygott a fogoly urakra, — de csak egy pillanatig, mert az urak közül felismerte az orvost és kiadta a parancsot, hogy engedjék szabadon őket. Egy perc alatt tiszteltgett az egész csapat a kiszabadult foglyoknak s Japán maga kísérte ki az eltévedt, megrémült urakat a Murányi-utca sarkáig. Ime, a zsványbecsület. Hát nem gyönyörű ez?

Gondolkozom. Gondolataim, amint a piszkos vackon ülök, szomorúan kalandoznak a förtelmes utcákon, a főváros egyetlen nagy szégyenfoltján. De gondolataimat durva kiáltások zavarják meg. A Japán jön, a Link Japán, a huslevescsont részen, reprodukálhatatlan szavakat ordítva a piszkos, szemetes és kicsi gyerekekkel telített bűzös utcán. Alig áll a lábán, szép, acélos termete megroppanva, szeméit félelmetesen forgatja...

— Én vagyok a Japán, halljátok, félre az utból — s azután a durva, rettenetes szavak özöne veri fel a gyermekek eddigi zsváját. A piszkos, förtelmes ablakokból sápadt, sovány arcok kacagnak Japán irtózatos durva szavain, talán örülnek is a megdöbentően undorító szavaknak. Japán felébredt, mert az alkony az ő napja és már be is rugott.

A gyermekek félve térnek ki utjából, én pedig fáradtan, szomorúan hagyom el a förtelmes piszkos, a postásházak hazáját, a pesti apacsok hirhedt fészket.

Az izgalmasnál izgalmasabb jelenetek örült sebességgel hajszolják egymást, míg aztán befejeződik az ütközet s a fiatal hadnagy, a dráma hőse, megsebezve a tábori kórházba kerül. Szerencsére felgyógyul s visszatér az olasz honba, ahol egy szerelmes asszony s egy szerelmes leány vár reá dobogó szívvel. Ez a két nő közeli rokonságban áll egymással s amíg a fiatal hadnagy a tripoliszi harctéren megsebesül, ők odahaza vivnek elszánt csatát egymással. A harmadik felvonásban az asszonynak éjjeli találkozója van a hadnaggyal, a légyottot azonban észreveszi a leány s figyelmezteti rá riválisának hozzátartozóit. Így övé a győzelem: ártalmatlanná teszi az ellenfelet s a hadnagy szerelme neki marad. A két nő szerelmi párbaját gyönyörű jelenetek gazdagítják. A kép kiállítás remek s különösen a második felvonásbeli csatajelenet egyszerűen bámulatba ejtő. Ezen a páratlan katonadrámán kívül még több szenzációs mellékkép kerül vetítésre az Apolló-színház vasárnapi műsorán. 177

Premier az Urániában. Ma mutatta be az Uránia a Copperfield Dávid című háromfelvonásos drámát. Dickens gyönyörű regénye után készített mozikép oly sikert aratott, amelyhez foghatót az Asta Nielsen képek közül is csak a leg-sikerültebb. A dráma híven alkalmazkodik a regényhez s így tartalmát nem kell ismertetni. Mindenestre érdekes és megemlítésre méltó, hogy a mese sokkal egységesebbnek látszik a moziban s sokkal nagyobb illúziót kelt. De ez természetes is, mert amit az olvasó fantáziája nem tud maga elé képzelni, a csodás szépségű színhelyet, azt a mozi élénk varázsolja. A hatásos jelenetek egymást követik s a néző lélegzete valósággal elszorul, midőn például az önteláldozó Ham halász a háborgó tengerbe veti magát, hogy az égigcsapó hullámok közül kimentse a sülyedő hajó egyetlen még élő utasát. Streetforth ez az utas, aki a derék halász boidogságát tette tönkre. Fokról-fokra közeledik a halász, legyőzve a hatalmas hullámokat, már eléri a fuldoklót s visszafordul vele, ekkor azonban örvénybe jutnak s egy felesapó hullám eltakarja őket. A tenger már csak két holttestet dob vissza a partra. Ennél izgalmasabb jelenetet még nem dolgoztak fel mozikép számára. A háromfelvonásos dráma mellett két humoros kép s egy remek természetutáni felvétel, a Kocsi-verseny Bécsben, szerepel még az Uránia holnapi műsorán, mely a mai bemutatón a közönség osztatlan tetszését vívta ki. 175

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az Aradi Kereskedők Köre Otthona.** Az Aradi Kereskedők Köre, amint megirtuk, megvette a Tabajdy Karoly-utca 1. sz. (volt Nikodém) házat, hogy abban egyesületi céljaira otthont szerezzen. A kör a házat alaposan renováltatta, az egyesületi helyiség részére pedig az első emeletet alakította át és rendezte be. Az új helyiségben a kör irodája és állás közvetítő osztálya, könyvtára továbbá díszes társalgó, játék és olvasó-szobái foglalnak helyet, amely utóbbiak a praktikus elválasztó fal megnyitásával a nagyobb gyűlések, fölolvadások és estélyek céljaira egy tágas teremmel olvadnak egybe. Noha a berendezés egyben-másban még nem teljes, a helyiségek holnap, *vasárnaptól kezdve a kör tagjainak rendelkezésére állanak*, a kör választmányja pedig kedden, július 23-án tartja az új helyiségben *első ülést*. A kör elnöksége ezt azzal ajánlja a tagok figyelmébe, hogy a lelkes akció eredményeül megszerzett saját otthon a kereskedői társasélet és összetartás fokozására fog szolgálni és azt a kereskedők minél sürűbben fogják fölkeresni.

(*) **Aradi Turista Egyesület kirándulásai.** *Aldunai kirándulás* ez évi augusztus hó 17—19-ig. Részvételi díj személyenként 48 korona. Jelentkezni lehet augusztus hó 1-ig az egyesületi irodában (Deák Ferenc u.) hol a kirándulás részleteire felvilágosítás kapható. *Velencei kirándulás* ez évi szeptember hó 23—30-ig nyolc nap. Részvételi díj szeptember hó 2-ig, jelentkezők részére 180 korona, az azontul, szeptember hó 18-ig jelentkezők részére 185 korona. Részletes nyomtatott programot az egyesület helyiségében díjtalanul kapni.

A Csávossy-hagyaték újabb bonyodalmai.

— Uj végrendelet a hagyatéki tárgyaláson. — A hi eses szöveg. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, július 20.

Megemlékeztünk már róla, hogy a tavaly elhalt Csávossy Gyula báró milliomos főur hagyatéka körül újabb bonyodalmak támadtak. Az e hó 12-én Billéden megtartott ötödik hagyatéki tárgyaláson özvegy *Rajassich* György báróné, született *Csávossy* Adrienne bárónő felmutatta az elhalt Csávossy Gyula báró *újabb végrendeletét*, mely a múlt évi szeptember ötödikén kelt Reichenauban és mely szerint a báró *kizárja* ingó hagyatékából *Csávossy* Gyula bárót, özvegy *Simonyi* Dénesné, született *Csávossy* Benigna bárónőt, *Dániel* Jánosné, született *Csávossy* Irmát, *Gägern* Miksa bárónő, született *Csávossy* Olgát és *Koronghy* Gyuláné, született *Csávossy* Aliszt. Ezen végrendelet szerint *Csávossy* Gyula báró összes ingóságait *Spiegelfeld* Jozefával kötött második házasságából származó gyermekeire, névszerint kiskorú *Csávossy* Endre és József báróra, özvegy *Rajassich* György báróné, született *Csávossy* Adrienne bárónőre és *Csávossy* Elemér báró jezsuita papra hagyományozza. A végrendelet egy gyászkeretes papírlapra ceruzával van írva. Azonkívül felmutatott *Rajassich* bárónő egy német nyelvű, ugyancsak ceruzával irt papírlapot, mely szerint neki hagyományozta a nála levő 46.600 korona készpénzét.

Mindkét okirat nagy konsternációt keltett a hagyatéki tárgyaláson. Az amugy is összekuszált hagyatéki ügy ezzel még bonyolultabbá vált, a szenvedélyek felkorbácsolat ak és az ellentétes érdekek annyira kielesedtek, hogy *békés egyeségre* most már minden remény elveszett. Az okiratok hiteles másolatának szószerinti szövege a következő:

Végrendeletem butorok, stb. miatt. Halálomkor Bobdán, Fényeo és hasonlóképen mindenhol található minden néven nevezendő összes ingóságaimat, holmimat és mindenfélét jó *Elemér* fiamnak, kedves *Józi* és *Endi* gyermekeimnek és jó *Adrienne* leányomnak hagyom atyai örökségkép irántam most és mindenkoron tanusított gyermeki szeretetükért s ha a jó Isten engem töletek elvesz, osszátok egyenlően el, ez az én kívánságom és akaratom, tudom teljesíteni fogjátok. A jó Isten áldása legyen rajtatok! A jó Isten legyen irgalmas! Reichenau 5/IX. 1911. *Csávossy* Gyula báró s. k.

Sorszám 425—1911. Egy koronás bélyeg. Hogy ezen másolat a nekem felmutatott irónnal irt állítólagos eredetivel megegyezik, bizonyítom. Temesvárott, 1911. évi december hó 4-én. Díj és bélyeg két korona. P. H. *Plaussich* Mátyás s. k., királyi közjegyző.

A németnyelvű okirat szószerinti a következőképen hangzik:

Reichenau N. Ö., den 8/IX. 1911. Abend 1/4 Uhr. Den Dr. Feller hat Endi am 6/VIII. Baargeld übergeben 2000—3000, 11.6000, 31.000 und einige Hundert Kronen das sind 46.600 einige Kronen, welche er meiner Tochter, Baronin *Rajassich* zu übergeben hat. Baron Gyula *Csávossy*.

Sorszám 426—1911. Egy koronás bélyeg. Hogy ezen másolat a nekem felmutatott bélyegtelen, irónnal irt állítólagos eredetivel egyezik, bizonyítom. Temesvárott, 1911. évi december hó negyedikén. Díj és bélyeg 1.60 K. P. H. *Plaussich* Mátyás s. k., királyi közjegyző.

Magyar fordítása a következő:

Endi átadott augusztus hatodikán Feller dr.-nak 2000—3000, 11.600, 31.000 és néhány száz koronát, összesen 46.600 és egynehány koronát,

melyet *Rajassich* báróné leányomnak kell átadnia. *Csávossy* báró.

A folytatólagos hagyatéki tárgyalást augusztusban fogják megtartani. Ezzel egyidejűleg kérni fogják a hagyaték zár alá helyezését, melyet mostan *Dellimanich* Lajos dr. torontáli főispán kezel. A már eddig is eléggé izgalmas hagyatéki ügyben tehát újabb izgalmak fognak a további tárgyalások során elkövetkezni.

Apacsok a newyorki rendőrség cinkosai.

— A játékbarlangok titkai. —

Távirati tudósítás.

Newyork, július 20.

Newyorkból jelentik: Az ügyészség megállapította, hogy *Rosenthal* egy hirhedt apacsbanda ölte meg, amely a *gyilkosságért hétézer korona jutalmat kapott*. A gyilkosokat *Rose* Jakab hirhedt játékos bérelte föl és pedig, mint az államügyész mondja, *felsőbb parancsra, a melyet egy egyenruhás rendőr adott át Rosenak*. A felsőbb parancs *azonnal való halálra* szólott, mert *Rosenthal* árulást követett el. Azt a hat rendőrt, a kinek szeme előtt történt a gyilkosság, állásától felfüggesztették. *Az ügyészség a rendőrségtől függetlenül folytatja a vizsgálatot* és magánosok jelentékeny összeget bocsájtottak az ügyész rendelkezésére, hogy egy híres detektívet szolgálataiba fogadhasson.

A hazárdjátékot az amerikai törvény büntetéssel sújtja ugyan, de ennek a törvénynek a végrehajtására csak nagyon ritkán, vagy sohasem kerül a sor. Minden rendőr tudja, hogy körületében hol vannak a játékbarlangok, de eszébe sem jut, hogy ezeket üldözze, *hacsak meg nem akarja zsarolni őket*. Az amerikai ember jelleme az európaiakra nézve sok tekintetben érthetetlen; egyrészt megvan az amerikaiban a legjózanabb takarékosagra való hajlam, másrészt azonban nagyon hajlik az esztelen pazarlásra is. Azt az axiómát, hogy Amerika a végletek hazája, alkalmazni lehet az amerikai jellemre is. Az amerikaiak szemérmertessége sokszor már valóságos álszemérem, de ugyanaz az ember, aki nagyon féltékeny örködik, hogy csak jó társaságban forogjon nappal, — *éjszaka szívesen ellátogat a legutolsó lebuja is*.

A legtöbb játékbarlang Newyork kínai városrészében van. A játékbarlangok külsőleg igen jelentéktelen házakban vannak, de belül a lépcsőház, a folyosó mind csupa tükör, bronz-diszitmény, váza és drága szőnyeg. A játékszem rendesen az első emeleten van. A falakat fa vagy kárpit borítja, sehol semmi fényes tárgy, mely a kártyákat visszatükrözné. Mert a látszatra nagyon sokat adnak; ki van zárva annak a lehetősége, hogy valaki csaljon, — *mert ez magának a játékbanknak a privilégiuma*.

A játékbarlangok természetesen *fölhajtókat* tartanak, mert máskülönben nem könnyen találnának aldozatokat. Minden hotelnek a portása tudja a játékbarlangok cimeit, sőt közülök igen sokan önként is átadják ezeket a címeket a szálló vendégeinek, mert ezért a játékbarlangok tulajdonosaitól percentet, vagy állandó fizetést kapnak.

Az előkelőbb játékbarlangok rendesen mint *sport-klubok* szerepelnek és igen nagy fényűzéssel vannak berendezve. Ezekbe csak valamely tag ajánlatára lehet bejutni. Gyakori eset, hogy teaest, vagy műkedvelői előadás előzi meg a játékot; ilyenkor elég nagy belépődíjat kell fizetni s akiknek meghívója vagy jól megfizetett jegye van, csak úgy vehet részt a játékban. A jegy ára 5—50 korona. A legveszedelmesebb játékbarlangokba csak azok juthatnak be, akik ismerik a titkos jelszót.

A vendégek társasága természetesen nagyon

„vegyes.“ Milliomosok ülnek együtt hamis kártyá-sokkal, nem ritkán betörőkkel. És az ember sohasem tudja, hogy a szomszédja milliomos-e, vagy hamis játékos, vagy pedig — mind a kettő egy személyben.

Hölgyek is járnak a játékbarlangokba, még pedig nem csupán félvilági hölgyek, hanem ugynevezett tisztességes asszonyok is. A füstölthuskirályok és a cipőfény-mágnások feleségei gyakran a játékbarlangokban igyekeznek megszabadulni a pénzüktől. Mivel pedig régi babona, hogy az ajándékpénz szerencsét hoz: a játékbarlangban az aránylag legerényesebb asszony is a legfesztelemből szólítja meg a szomszédját, hogy aján-dekozza meg egy dollárral.

Régi tapasztalat az is, hogy a hamis pénzen a játékbarlangban lehet a legkönnyebben tudni; a bankár észreveszi, hogy a pénz hamis, de nem szól semmit, diszkrétan mosolyog s a hamis pénzt a nyertes félnek a pénzgarmadába csusztatja. Ha a játékosok nagyon tartózkodók, előkerülnek a bankár „strómanjai“, akik igen nagy tételekkel folytatják a játékot. A bankár siet megszugi a szomszédjának, hogy az új játékos „ez meg ez a milliárdos“; az álmilliárdosnak a nagy tételei után merészebb tételre csábítják a többi játékosokat is.

Dramai jelenetekben természetesen a newyorki játékbarlangok sem szegények. Sok vesztes ember megy a játékasztaltól egyenesen a halálba, a hölgyek pedig ha sokat veszítenek, akárhányszor görcsös, hisztérikus zokogásban törnek ki. Ez azonban nem halja meg a bankárt, a sikoltozó hölgy étheres flaskát kap, attól magához tér — s a játék folyik tovább.

HIREK.

Az orosz kém.

— Kosztevics százados a fogságban. —
Távirati tudósítás.

Berlin, július 20.

A kémkedés gyanuja miatt letartóztatott Kosztevics orosz százados állhatatosan tagadja, hogy kémkedett. Tagadja azt is, hogy a szintén kémkedéssel gyanúsított Nikolszki főhadnagyot azelőtt ismerte. Kosztevics így adja elő a dolgát:

Őt a tüzérségi anyagbeszerzéshez vezényelték. Megbízta azzal, hogy utazza be Németországot, Franciaországot, Belgiumot és különösen Németországban vásároljon különféle tárgyakat az orosz hadügyi igazgatás számára. Az orosz-japán háború idején Nikolszki Németországban volt, ahol az orosz kormány számára fegyvert és municiót szerzett. Ezért Kosztevics arra utasították, hogy lépjen érintkezésbe Nikolszki-val, aki Németországban szerzett összeköttetéseivel a segítségére lehet. Kosztevics azonnal érintkezésbe lépett vele és a meddig letartóztatják, élénken levelezett vele. Kosztevics július elsején Düsselдорfba akart utazni, de szándékát nem valósíthatta meg, mert június 21-én reggel nyolc órakor szállóbeli lakásán letartóztaták.

Az immár négy hét óta tartó vizsgálat óta nem volt Kosztevicsnek ügyvédje. A vizsgálati fogságban a lehető legjobban bántak vele. Megadnak neki minden kedvezést, a mi fogságban csak megadható. Így például naponta két órán át fogadhat látogatót. Orosz újságok nyomán hirtérjedt, hogy Kosztevics százados kártérítést kér, és hogy elvették minden pénzét, minek következtében a felesége Berlinben minden pénz nélkül van. Egyik hír sem igaz. Igaz ugyan, hogy a százados egy hitellelvet lefoglalták, de néhány nap múlva átadták a feleségének. Tegnap pedig kiadták az asszonynak mindazokat a leveleket, a melyeket lefoglaltak.

Kosztevicsné csaknem naponta fölkeresi a férjét, frissítőt visz be neki a fogságba és dél-

utánonként két óra. hosszúig lehetnek együtt. A százados Berlinben már nem szerez védőügyvédet, mert hétfőn elszállítják Lipcsébe, a hová követni fogja a felesége. Vajon az orosz kormány rendel-e ki védőt, nagyon kérdéses. Eddig minden költséget maga a százados fedezett. Kosztevics harmincöt éves; a felesége huszonöt éves, orosz- lengyel származású nő.

— **Meghívó.** Az „Aradi nemzeti munkapárt“ 1912. évi július hó 21-én vasárnap d. e. 11 órakor a „Fehér Kereszt“ kis termében tartandó nagy választmányi ülésére a párttagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A király Gödöllőn.** Bécsből jelentik: Udvari körökben egész határozottan beszélnek, hogy a király Ischlben való nyaralásának befejezése után hosszabb tartózkodásra Gödöllőre utazik. A királynak gödöllői útját a magyar politikai viszonyokkal is kapcsolatba hozzák.

— **A tüzérség magyar felszerelése.** Bécsből jelentik: A Zeitz értesülése szerint Lipót Szalvátor a tüzérség főfelügyelője legközelebb Resicára és Aninára utazik, hogy megnézze az osztrák-magyar államvasut társaság oitani gyártelepén a tüzérség részére megrendelt gyártmányokat. A főherceg tartózkodását három napra tervezik.

— **Uj szeptemvir.** Eszékéről jelentik: A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Heim Mihály báni táblai tanácsost szeptemvirre nevezte ki. Ez az első eset Horvátországban, hogy zsidó vallású ember bejutott a legfelsőbb törvényszék birói karába. Heim egyike Horvátország leg tudósabb és leglelküismeretesebb biráinak.

— **Hercegek váltópöre.** Bécsből jelentik: Dom Miguel braganzai herceget, a portugál trónkövetelőnek a fiát, akinek felesége egy gazdag amerikai milliomosnak a leánya, néhány nappal ezelőtt Thurn Taxis herceg egymillió korona erejéig beperelte. Amikor ugyanis Dom Miguel pénzügyi nehézségekkel küzdött, a herceg nagyobb összegű váltókért vállalt kezességet. Mikor ezek a váltók esedékesek lettek Dom Miguel nem fizetett és Thurn Taxis hercegnek kellett kifizetni, a legsürgősebb követelésekre egy millió koronát. A herceg most ezt az összeget perli.

— **Gonosz tréfa hamis táviratokkal.** Zalaegerszegről jelentik: Tükozatos ügyben nyomoz néhány nap óta a zalaegerszegi és a budapesti rendőrség. A minap Udvardy Ignác nyugalmazott kereskedelmi iskolai igazgató táviratot kapott Budapestről veje aláírásával. A távirat szerint Udvardy leányát végzetes szerencsétlenség érte. Az öreg, beteges igazgatót a szörnyű hír rendkívül megviselte. Beteg lett, alig állt a lábán, mégis fölutazott a fővárosba. Kelenföldön már várta a veje, egy fővárosi igazgató. Az öreg Udvardy magából kikeltlen kérdezte vejétől, hol van a leánya? Veje azt felelte, hogy otthon van, teljes egészségben. Az igazgató erre visszanyerte nyugalmát és megmutatta a táviratot. Ekkor derült ki, hogy a távirathir gonosz játék volt. Ugyanez az eset történt meg Laucez Rezső főgimnáziumi tanárral, aki nemrég táviratot kapott Mayer nevű barátjának névaláírásával, hogy öccse, aki miniszteri tisztviselő, öngyilkos lett; intézkedjék azonnal a temetés dolgában. A tanár felutazott Budapestre. Mayer barátja éppen együtt volt öccsével; meglepetten kérdezték, miért jött ily váratlanul? Kiderült a gonosz tréfa és feljelentést tettek a rendőrségen. A gyanu középpontjában két idősebb zalaegerszegi leány áll. Az egyik tegnapelőtt Budapesten öngyilkos lett. Ugyancsak gyanakodnak egy züllött férfire.

— **Öngyilkos vincellér.** Almásegresről jelentik: Illés János vincellér tegnap gazdája házában főbe lőtte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkos az utóbbi időben teljesen az ivásnak adta magát, eladósodott, úgy, hogy birtokára már az árverést is kitzűték. Ezekhez járult még gyógyíthatatlan betegsége is és ezért lett a szerencsétlen ember öngyilkos.

— Az aradmegyei munkapártok.

A minap Urbán Ivánnál, Aradvármegye főispánjánál bizalmas összejövétel volt, amelyen résztvett Herceg Ferenc pécskai, Tagányi Sándor radnai, Solymossy Lajos báró borosjenői, Wittmann János ujszentannai országgyűlési képviselő, továbbá a megyebeli munkapártok vezető férfiai és a nagyobb birtokok tulajdonosai közül azok, akik régi hívei a hatvanhetes iránynak. A főispán ugyanis aziránt érdeklődött, hogy milyen állapotban vannak a pártkeretek és szükség van-e esetleges reorganizációra? A jelen voltak, akiknek száma majdnem negyvenöt volt, beszámoltak a vármegye kormányzásával megbízott főispánnak, hogy Aradmegyében a munkapárt ugyanolyan épségben van, mint megalakulásakor volt és a pártok vezetői tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodnak eddigi elveikhez. Az értekezletről Almay Olivér jászashelyi képviselő betegsége, Wenckheim László gróf kisjenői képviselő pedig gyászese miatt kimentette magát. Érdekes jelenség az, hogy ezen a bizalmas tanácskozáson se a főszolgabírók, se a jegyzők nem jelentek meg, őket a főispán nem értesítette, hogy mi célból kéréte magához az említett urakat. Ebből is megállapítható, hogy Aradmegyében a munkapártok épségét „hatósági presszió“ nélkül, pusztán a lelkesedés ereje tartja meg régi csoribatlanóságukban.

— **Siketek nemzetközi szövetsége.** Berlinben, mint onnan jelelntik, tegnap az iparszarnok nagytermében megalakult a siketek nemzetközi szövetsége. Az új szövetség, amelyhez a világ minden részéből nagy számmal csatlakoztak a siketek és nagyothallók arra törekszik, hogy a siketek sorsa lehetőleg megkönnyüljön. A gyűlés lefolyása igen érdekes volt; a szónokok torkuk szakadtáig kiabáltak, a hallgatóság pedig a legmodernebb halló csövekkel volt felszerelve. A határozati javaslatokat, félreértés elkerülése céljából, táblára is fölirták. A gyűlés elhatározta, hogy legelőször is a siketek statisztikáját állíttatja össze.

— **Eljegyzés.** Macsovai Litsék Ilmát Herkulesfürdőn eljegyezte ménesi Lócs Rezső dr. aradi ügyvéd.

— **Levélcím helyett karikatura.** Egy bécsi társaságban arról folyt a szó, hogy ki a legnépszerűbb bécsi költő. Hollitzer, a jönevű festő, aki tudvalevőleg az egyik Wiesenthal-leányt vette feleségül, emellett kardoskodott, hogy Peter Altenberg örvend a bécsi írók közül a legnagyobb népszerűségnek. És hogy ezt bebizonyítsa, úgy küldött el a postán egy levelezőlapot Altenbergnek, hogy a neve nem is volt rajta. Ezt írta ugyanis a levelezőlapra: „An Herrn... in Wien“. A kipontozott helyre pedig odarajzolta Peter Altenberg karikatúráját. Két nap múlva Altenberg megjelent a művészársaságban és nyomban elmesélte, hogy egy levelezőlapot kézbesítettek neki, amelyen címzésül a neve helyett a karikatúrája állott. A levelezőlapot mintaszerű pontossággal kézbesítették — abba a kávéházba, ahová Altenberg szokott járni. Ami nemcsak azt bizonyítja, hogy Altenberg igen népszerű író, hanem azt is, hogy Hollitzer igen jó piktor.

— **Perverz gyönyör.** Munkácsról jelentik: Felső-Csabány község határában a vasuti őr ébersége súlyos balesetnek vette elejét. Az állomás közelében a sinek között hatalmas vasszöveget vett észre, amely a sinek közé volt verve, úgy, hogy a vége több centiméternyire kiállott. Ha a vasuti kocsik keresztül megy a vasszövegön, okvetlen kisklik. A vasuti őr jelentette az esetet a csendőrségnek, amely kinyomozta, hogy parasztleányek voltak a bűntény elkövetői. A letartóztatott legények beismerték tettüket és azt vallották, hogy azért verték be a vasszöveget, mert gyönyörködni akartak a vasuti szerencsétlenségben.

Zavar a királygyakorlatok körül. Az Aradi Közlöny szombati számában feltűnt keltő nyilatkozatot közölt arról, hogy a szeptember első napjaiban megtartandó királygyakorlatok körül némi zavar mutatkozik, mert a kívánt utvonalat az idő rövidsége miatt lehetetlen egy megerősíteni, amint ezt a hadvezetés kívánja. E fontos ügyben kérdést intéztünk Darvas Lajos főmérnökhöz, az aradi államépítészeti hivatal helyettes vezetőjéhez, aki a következő kijelentéseket tette:

— Némi módosítás szükséges az önk által közölt nyilatkozat tartalmán. Ugyanis az utak megerősítése nem az ágyuk és társzekerek vontatása céljából szükséges, hanem a hadvezetés tudomásunkra hozta, hogy legalább kétszáz nagy katonai automobil fog közlekedni a jelzett utakon. Minthogy sok helyen süpp-dékes és rozoga állapotban van a Világos-Paulis-Szöllös-Zaránd-nadabi utszakasz, azért szükséges ezeknek gyors kijavítása és a közbeeső hidak alátámasztása, továbbá utirányjelző táblákkal való ellátása. Az igaz, hogy a Maros menti bányák anyaga le van kötve, vagy teljesen kihasználtatott és így ezektől hiába kérünk kavicsot meg követ. Megpróbálunk azonban távolabb eső bányákból anyagot szerezni. Valószínűnek tartom, hogy a szükséges teljes mennyiséget nem kaphatjuk meg, de annyit minden esetre tudunk szerezni, hogy a legfontosabb és legsürgősebb javítani valók elkészülhessenek. Természetesen csak azt csináljuk meg, amit az idő és rendelkezésünkre álló anyag megenged. Az önk által közölt utszakaszok nagyrésze olyan állapotban van, hogy az ágyukat és társzekereket elbirja, azonban az érzékeny automobilon ott nehezen közlekedhetnek. A társzekerek elé hat-nyolc lovat foghatnak, amelyek segítségével a szántóföldeken is átvontathatják azokat.

— **A temesvári Fekete Kéz.** Megirtuk, hogy mult szerdán Schwarz Sándorné, született Acht Bertának, kinek az Erzsébetvárosban, Hunyadi-ut 66 ik szám alatt pálinkamérese van, zárt levelezőlapot hozott a posta, melyben valaki Fekete Kéz aláírással megfenyegeti, hogyha éjjel nem tesz ötszáz koronát hálószobájának nyitott ablakába egy borítékba, úgy a „halál gyermeke” lesz. A rendőrségnek Acht Berta feljelentésére sikerült lefűlelni Pető Károly csavargófiut abban a pillanatban, amikor a borítékot, melyet csalétkül kitétek az ablakba, el akarta venni. Az elfogott fiu ujabban azt vallotta, hogy a zsaroló levelet nem ő írta, — ez be is igazolódott, mert a kézírás nem egyezett s gyakorlottabb kézre vallott, — hanem őt egy idegen, uriasan öltözött ember bizta meg azon az éjjelen, hogy az Acht Berta ablakába kitétt levelet hozza el. Az idegen, ki külseje után itélve az uri osztályhoz tartozott, úgy adta elő a dolgot, hogy ő Schwarz Sándor, az Acht Berta férje s a borítékot ő maga tette ki az ablakba, csak nem akarja, hogy a felesége meglássa, mikor elviszi. A rendőrség megállapította, hogy Schwarz Sándor azon éjszakán nem volt Temesvárott s különben is a fiu, kit Schwarzal szembesítettek, szembe-sítéskor kijelentette, hogy nem ő volt a megbízója. Gyanussá teszi a fiu védekezését, hogy a megbízó személyleírását megadni konokul vonakodik, nem akarja megnevezni elmenekült társát sem, kivel együtt léptek a nyitott ablakhoz a borítékért, mikor a rendőrök rajtuk ütöttek. Viszont más körülmények arra mutatnak, hogy a csavargó fiunak társai voltak s a Fekete Kéz fenyegető jelszavának pénzszerzésre felhasználásában más volt az élteli szerző. A rendőrség a nyomozást lázasan folytatja.

— **Sikkasztó körjegyző.** Ungvárról jelentik: Semsey Béla körjegyző, miután több sikkasztást követett el, megszökött. Azt hiszik, hogy Amerika felé vette útját. A rendőrség széleskörű nyomozást indított kézrekerítésére.

— **Az Aradmegyei Takarékpénztár értesíti t. részvényeseit,** hogy az ideiglenes részvény elismervényeket i. hó 21-től kezdődőleg a hivatalos helyiségben a délutáni hivatalos órák alatt (3-tól 5-ig) végleges részvényekké kicseréli.

— **Az Aradról eltűnt leány.** Érsekújvári távirat alapján megirtuk, hogy az ottani temetőben öngyilkos lett egy szőke leány meg egy fiatalember. A tragikus véget ért pár személyleírása teljesen megegyezett az Aradról eltűnt lugosi kisasszonyával, Buzsor Terézével és a vele utazó Tóth Lajosával. Ebből Érsekújváron arra következtek, hogy az öngyilkosok Buzsor Teréz és Tóth Lajos. Ma azonban kétségtelenül megállapították, hogy az eltűnt Buzsor Teréz nem lett öngyilkos. A leány, amikor szerelmesétől elvált, a Szabadka mellett lévő Palics fürdőbe ment, ahol bánatát felejtendő, idegen fiatalemberekkel kezdett vigadni. A csendőröknek föltűnt a magános nő és felelősségre vonták. Így tudták meg aztán, hogy a titokzatos hölgy Buzsor Teréz. Azonnal táviratoztak Lugosra, ahonnét az apja Palicsra utazott érte, mert az anyja súlyos beteg lett a kiállott izgalmaktól. A póstatiszt nagyon megörült, amikor elveszettnek hitt leányát meglátta. Az öröm első percei után Buzsor a leánya toaletjét vette szemügyre és csakhamar megállapította, hogy a kalap más, mint amelyben hazulról elment. Ennek eredetére vonatkozólag előterjesztett kérdésére elmondta Buzsor Teréz, hogy kedvesétől, akivel Aradon találkozott, pénzt kapott, amelyen kalapnt és fehérneműt vett, a többi pedig utiköltségre és szállodára ment el. Harminc koronája pedig még megvan az összegből. A pénzeslevélhordó elbeszélte ezután a csendőröknek, hogy az a fiatalember, ki leányát elcsábította, Orsován vasúti tisztviselő. A leány ugyan megismerkedett más lugosi fiatalemberekkel is, de tartós szerelme még is csak ez volt. Az illető ur ellen büntető följelentést fog tenni, mert adatai vannak, hogy gonosz szándékkal csalta el a leányt, akit korántsem akar feleségül venni. A vasúti tisztviselő, ki Lugosról került el Orsovára, állandó levelezésben állt a leánnyal, de utóbbi nem a saját címére küldte a leveleket, hanem egy barátjára lakására. Megállapítást nyert még, hogy a szökést megelőző napon ketten telefonon érintkeztek. Buzsor Károly az eltűnés után Orsován érdeklődött a fiatalember után, onnan azonban azt a felvilágosítást kapta, hogy a tisztviselő szabadságon van. Valószínűleg Aradon járt.

— **Az aradi üzletvezetőségi palota építése.** Megirtuk, hogy a város építészeti bizottsága javasolta a tanácsnak, adja ki az engedélyt a Béla-térre tervezett üzletvezetőségi palota építésére. A tanács mai ülésén megadta az engedélyt és habár a palota negyedik frontjának beépítésére vonatkozólag határozottan kötelezte a vasutat, de igyekezett a város érdekét védő intézkedés által a kiépítésre rábírn. Mikor a közgyűlés tudniillik ingyen telket adott a Mávnak, hogy ezáltal a palota létesítését és a Béla tér fejlesztését lehetővé tette, kimondotta azt is, hogy az épület monumentális jellegének elősegítésére egy szép teret képez ki körülötte. Tette azt abban a hiszemben, hogy a vasut mind a négy frontot kiépíti. Mint-hogy ez nem történik meg, a tanács sem hajlandó ezt a kikötést teljesíteni, hanem kimondta, hogy a város közönsége részére fenntartandó az a jog, hogy a tér helyett utcát létesítsen, a telkeket pedig parcellázza és értékesítse.

— **Gyermekkinzó rendőrök.** Kaposvárról jelentik: Zsóbár és Vigh rendőrtizedesek ellen, akik egy 13 éves fiúcskát megkínnoztak, összevissza vertek, a rendőrkapitány bűnvádi feljelentést adott be az ügyészségen. A rendőrök ellen a fiu édesanyja is feljelentést tett súlyos testi sérülés miatt. Az ügy ilyen elintézése a városban általános megnyugvást keltett és a városi képviselők visszavonták a rendkívüli közgyűlés egybehívását célzó indítványukat.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— **Tanulmányut.** Az aradi állami fa- és fémipari szakiskola vidéki tanulókból álló hallgatói, kik ezidőszerint az intézet rajz szaktanfolyamának látogatói, ma Nesnera Aladár főigazgató vezetésével tanulmányozási szempontból megtekintették az Aradi Termény- és Áruraktár R. T. hatalmas épületét, ahonnan gazdag tapasztalatokkal távoztak.

— **Két halott a hűtlenség miatt.** Szatmárról jelentik: Porcsalma községben Nagy István gazdag fiatal földbirtokos hűtlensége érte a feleségét Kovács Jánossal. Nagy István erre kést kapott elő. a feleségét szíven döfte, azután a saját ereit vágta föl. Mind a ketten meghaltak.

— **Brilliáns, gyémánt, arany, ezüst ékszerek,** ezüstneműek, órák előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznel Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Elfogott váltóhamisító.** Fiuméből jelentik: Fink Zvojnimir fiumei építővállalkozó beállított ma a Fiumei Népbank Részvénytársaság épületébe s háromezer koronás váltót mutatott föl, amelyen elfogadóképen ő maga, kibocsátó gyanánt pedig Wolf János delnicei fakereskedő szerepelt. A bank ügyészének gyanusnak tűnt föl a váltó s azonnal telefonált Wolfert, aki meg is jelent a bankban. Fink, amikor a belépő Wolfot meglátta, futásnak eredt s csak hosszas hajszá után sikerült őt kézrekeríteni. Fink jó családból való. Apja, a horvát kormány középítési osztályának főmérnöke Zágrábban, testvére pedig a delnicei osztálymérnökség tagja. A csalónak régebben nagy vállalatai voltak Oroszországban, de tönkrement s most mint váltóhamisító került a rendőrség kezére.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 20-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Scheiber Ernő máv. mérnöknek Julianna nevű leánya. Légrády Antal máv. iró-dakezelőnek Eszter nevű leánya. Herter Lajos városi rendőrnek Róza nevű leánya. Mócz Péter szabónak Erzsébet nevű leánya. Szabó Antal napszámosnak István nevű fia. Román Száva nyomdásznak Anna nevű leánya. Nagy Mátyás napszámosnak Mihály nevű fia. Császár József fékezőnek Károly nevű fia. Meghalt: Jobb János 39 éves borbély. Papp Anna 30 napos leány. Heisler Jánosné 38 éves napszámosnő. Hack Teréz 43 éves magánzónő. Házasság nem fordult elő.

— **Katonazene.** A Központi nagy szálloda kerthelyiségében vasárnap, e hó 21-én este 8 és fél órakor a helybeli cs. és kir. 33 ik gyalogezred teljes zenekara Zellner Sándor karnagy vezetésével hangversenyt rendez. Belépti díj személyenként 40 fillér. 4702

— **Emésztési zavarokat felnőtt gyomor-betegeknél és öregeknél** elhárít az öven évvel ezelőtt felfalált, s eredetileg a gyermektáplálásra nyitott Nestlé-tápeledel, mely a legtisztább alpesi tejet tartalmazza. E lehető legjobban emészthető tápeledel az orvosi praxisban, mint diétikum kipróbálva és ajánlva van. Próbadozozokat és ismerető iratokat ingyen küld a francia-svájc Nestlé-társaság (felnőttek szakosztálya) Wier, I., Biberstrasse 11. Magyar levelezés. Dobozonként 1 korona 80 fillérért minden gyógyszerárban és drogeriában használati utasítás-al együtt kapható. 6891

— **Dobozgyártó és könyvkötészeti műhely áthelyezés.** Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönséget értesítem, hogy modernül berendezett dobozgyártó és könyvkötészeti műhely met Deák Ferenc-utca 38. szám alá helyeztem át. Tisztelettel Sárosi István.

— **Nyári idény beállításával az összes női táskák, bőröndök, sportcikkék mélyen leszállított árban** lesznek eladva Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszer és bődíszmü kereskedésében Arad, Andrassy-tér 15. sz. 4485

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Sainyo-Lipóci Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

— „Tetra“ egészségi babakelengye teljes választékban kapható Weisz és Benjámín cégnél Arad, Andrassy-ter 22. Telefon 635. 4085

— Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég kiünő könyökszerkezetű és víznyomású borsajtóra, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelkedők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth, Hegyalja borsajtók, nemkülönbben a nagyüzemű préseléshez készített Rakózi kettős kosaru sajtók, melynél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ezzel fogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági, az 1906. évi nagyvárad, 1907. évi pécsi országos kiállításon a cég borsajtói külön első díjat, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég ingyenes árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi. 4518.

— Nyári tánciskola. Van szerencsém a mélyen tisztelt szülők és tánckedvelő ifjuság szives tudomására hozni, hogy az Ipartestület disztermében lévő tánciskolában nyári táncoktatást nyitok, mely folyó évi július hó 21-én (vasárnap) veszi kezdetét. Szives pártfogást kér Deutsch Sándor okl. táncitanító. 4450

— Anna-Bál. Folyó év július hó 27-én Buziás-fürdőn Anna-bál lesz

— Felhívjuk olvasóink szives figyelmét az *Asztalos Sándor utcai Cipkedruháznak* mai számunkban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcbort üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nestor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla piperesszappangyáros Miskolcon. 4041

— Figyelem! Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann József speciális képkeretezőhöz* Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 3831

— Szoba-, cimfestő, mázó Weichinger Adolf Arad, Hunyadi-utca 1., II. ik udvar. 3506

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-ter. 4676

— Francia és angol könyvek *Kerpelnél*.
— Confetti, serpentin, lampionok és legújabb képeslapok Kerpel Izsónál kaphatók.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A bán merénylőjének pöre. Zágrábból jelentik: Ma tették közzé *Jukics* Luka ügyében, aki *Čuvaj* királyi biztos ellen a merényletet elkövette, a vádiratot. *Jukicsot* a vádirat *gyilkossággal* vádolja. A bíróság a főtárgyalást hétfőre, július 29-ére tűzte ki.

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény, hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorférgést azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 3271

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.
Kapható: Éles Ármán, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dúrr, Fejér Gyula stb. cégeknél.

TARKASÁGOK.

(Homok a cukorban.) Egyik aradmegyei községben történt. Valaki 5 kiló törött cukrot vásárolt egy szatócsnál, odahaza azután derült ki, hogy a cukorba egy kiló homok volt belekeverve. Az illető felháborodásában a következő nyílteret tette közzé az ottani laphan:

„Egyik helybeli szatócsnál a tegnapi napon 5 kiló cukrot vásároltam és odahaza arról győződtem meg, hogy a cukor közé egy kiló homok volt belekeverve. Felszólítom az illető gazembert, küldjön nekem újabb öt kiló cukrot ingyen és homok nélkül, ellenkező esetben a nevét leleplezem.“

A következő nap az illető öt helyről is kapott ötöt kiló tiszta törött cukrot. Említésre méltó a dologban még az, hogy a faluban — öt szatócs volt . . .

(A divat és az irodalom.) Egy idősebb hölgy és egy fiatal ember kerültek össze a korzón. A hölgy a divatról beszélt, a divatról, amelyhez a fiatal ember nem értett s természetesen nagyokat hallgatott. Végül is megunt a dolgot és a témát megakartta változtatni. Irodalomról csevegett az ifju.

— Mit szól *Strindberg* új dolgaihoz? — kérdezte.
— Tudja, hogy őszinte legyek — felelte a hölgy — egyáltalán nem tudok véleményt mondani. Én ebben a tekintetben meglehetősen konzervatív vagyok! Már tíz év óta a *Rosenblüh*nél vásárolok!

(Kép a jövőből.) A madrid—pekingi aeroplan gyorsvonat 1955. június 21-én óránként 100 mértföldes sebességgel haladt. Beesteledett s a gyorsvonat, illetve gyorsléghajó meglapított a menetét.

— Mi az — kérdezték az utasok méltatlankodva — hisz így késésünk lesz! Mi baj?

— Semmi — felelt a vezető — egy kis forgalmi akadály. A *tejuton* haladunk keresztül s most a propeller tele van vajjal!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. S. Arad. E hó elején szemlén Barancsi Józsa Győző cs. és kir. vezérőrnagy, Isépy Aladár főhadnagy kíséretében volt Lugoson.

W. Elég sikerült apróság. Máskor is szívesen fogadjuk.

Elutazás előtt óvja meg ruháit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatása

„RADICAL“

molyirtó porral, kapható —.30, 50.— és 1 koronás dobozokban
:: kizárólag ::

HANZU NESTOR

drogeria és illatszer üzletében

Arad, Weitzer János-utca 2

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségleteit állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájszerek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, hajtűk és hajkefékben. 187

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 20.

Készáru.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv kielégítő. 30 ezer mm. tartott.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.40 - 11.41	11.47 - 11.48
Buza 1913. áprilisi	11.73 - 11.74	11.78 - 11.79
Rozs 1912 októberi	9.28 - 9.29	9.30 - 9.31
Tengeri 1912 júliusi	9.14 - 9.15	9.09 - 9.09
Tengeri 1913. májusi	7.60 - 7.61	7.6 - 7.62
Zab 1912 októberi	9.35 - 9.36	9.33 - 9.39

Az árak 50 kilónként számítva.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. július 20.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10.70 - 10.75
77	—	—	—	11.75 - 11.80
78	—	—	—	10.85 - 10.90
79	—	—	—	10.90 - 11. —

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	—	—	—	10.65 - 10.70
Rozs	—	—	—	9.30 - 9.40
Arpa	—	—	—	9.75 - 9.80
Zab	—	—	—	10.15 - 10.30
Tengeri	—	—	—	9.10 - 9.20

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

„Sirolin“ Roche

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

MEGHÍVÓ

a „Borosjenő és Vidékének Gazdasági és Hitelszövetkezetének“

X. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE,

mely 1912. augusztus 11-én vasárnap délután 3^{1/2} óra-
kor Borosjenőn, a Borosjenői Takarékpénztár r.-t. helyiségében
fog megtartatni.

TÁRGYSOROZATI

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két tag választása.
2. Az Igazgató és Felügyelő bizottság jelentése az 1911-1912. üzletéről, a mérleg, nyereség és veszteség számla előterjesztése és a tiszta nyereség mikénti felosztásáról szóló indítvány tárgyalása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Egy igazgatósági tag választása
5. A felügyelő bizottság megválasztása 1 évre.
6. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása.
7. Az alapszabályok 11. §-ának értelmében teendő indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

Vagyon.		Mérleg-számla.		Tehér.	
	K.	f.		K.	f.
54 Pénztár folyószámlában a Borosjenői Takaréknál ...	17321	93	28 Üzletész 1298 db á 50 K.	64900	—
60 Terménykészlet ...	2900	—	42 Tartalék alap ...	25014	90
55 Gazdasági anyagkészlet ...	11813	83	53 Hitelezők ...	942	88
44 eszköz ...	30	—	58 Aradmegyei Takarékpénzt. Nyereség ...	7651	—
49 Kötlevel előlegek ...	40570	—		12276	15
56 Bérghazdaság ...	15132	17			
57 Lejtár ...	1200	—			
48 Értékpapír ...	817	—			
5 Ingatlan ...	21000	—			
	110784	93		110784	93

Borosjenő, 1912. június 30.

Karton Aladár, s. k. vezérigazgató. **Báró Solymosy, s. k.** ig. elnök. **Russu Béla, s. k.** főkönyvelő.

Dr. Csillag Ignácz, s. k. ig. tag. **Nagy Antal, s. k.** ig. tag. **Vertán Ernő, s. k.** ig. tag.

Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és mindenben helyesnek és rendben levőnek találjuk.

Gálik Mátyás, s. k. fel. biz. elnök.

Strasser Péter, s. k. fel. biz. tag. **Mesterházy, s. k.** fel. biz. tag. **Szente László, s. k.** fel. biz. tag.

Tartozik.		Nyereség- és veszteségszámla.		Követel.	
	K.	f.		K.	f.
59 Költség ...	7060	99	61 Termény ...	23337	54
61 Kamat ...	2623	40	55 Gazdasági anyag ...	2019	—
62 Adó ...	2398	—			
Nyereség ...	12276	15			
	24356	54		24356	54

Borosjenő, 1912. június 30.

Karton Aladár, s. k. vezérigazgató. **Báró Solymosy, s. k.** ig. elnök. **Russu Béla, s. k.** főkönyvelő.

Dr. Csillag Ignácz, s. k. ig. tag. **Nagy Antal, s. k.** ig. tag. **Vertán Ernő, s. k.** ig. tag.

Jelen nyereség- és veszteségszámlát megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Gálik Mátyás, s. k. fel. biz. elnök. 4620

Strasser Péter, s. k. fel. biz. tag. **Mesterházy, s. k.** fel. biz. tag. **Szente László, s. k.** fel. biz. tag.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztár-
nak, vagy más intézetnek —
esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

**Ujonnán nyitott
szállítói (Spediteur)**

figyelmet a n. é. közönség szives fi-
gyelmébe ajánlom. Megbízható, figyel-
mes és gyors elintézészt méltányos ár-
számítás mellett biztosítok. — Szives
megbízásokat kér, teljes tisztelettel

Friedrich Imre
szállító

Boros Beni-tér 25. Saját ház. (Széchenyi gözmalom mellett.)
Telefon szám. 628. 4721 Telefon szám. 928.

THE VERA

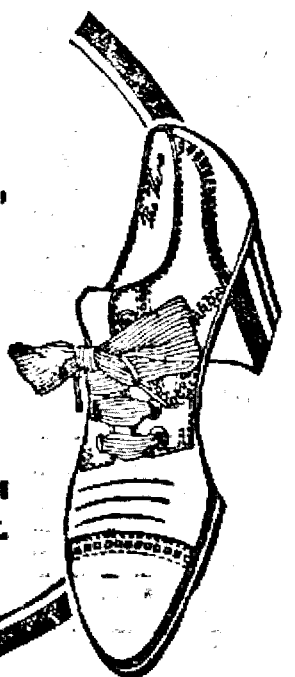
American Shoe

A jelenkor
legfokéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyerekek részére
Kérjen képes árjegyzőket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

Telefon 442.

M. kir. államvasutak.

Arad-Hegyaljal H. E. M. V.

Nyári menetrend.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

Arad-Budapest.								
Állomások	Szv. I. III.		Gyv. I. II.		Szv. I. III.		Gyv. I. II.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.
Arad	5:30	6:30	8:20	11:42	6:16	4:51	9:24	10:54
Sofronya	5:35	6:35		11:58	4:35	5:25	10:59	12:29
Kürtös	5:38			12:11		5:44	11:02	12:32
Lőkősháza	5:42			12:26		5:51	11:07	12:37
Bánhidai major	5:48			12:32		5:58	11:13	12:43
Országút	6:02					5:58	11:13	12:43
Kétegyháza	6:10	7:15	9:03	12:42	4:59	6:28	10:41	12:11
Ujkigyós	6:11	7:16	9:04	12:47	5:00	6:29	10:42	12:12
Békés-Csaba	6:24			1:00		6:42	11:14	12:44
Békés-Földvár	6:35	7:34	9:23	1:11	5:19	6:51	11:25	12:55
Mezőberény	6:43	7:45	9:26	1:31	5:22	7:04	11:36	13:06
Gyoma	6:56			1:44	5:38	8:08	11:58	13:28
Mezőtar	7:07	7:55		1:58	5:42	8:23	12:05	13:35
Pusztaszék	7:31	8:15	10:06	2:21	6:02	8:33	12:28	13:58
Pusztaszék-Pó	7:36	8:22	10:13	2:28	6:08	8:39	12:34	14:04
Pusztaszék-Tenyés	8:01	8:44	10:38	2:58	6:31	9:02	1:03	14:27
Szajol	8:02	8:45	10:39	3:06	6:38	9:09	1:10	14:34
Szelnok	8:24	9:00		3:27		10:12	1:31	14:55
Ujváros	8:35	9:08		3:36		10:25	1:45	15:08
Ujváros	8:49	9:16	11:09	3:50	7:08	10:37	1:57	15:20
Tápiószecső	9:07	9:28	11:22	4:06	7:15	10:52	2:12	15:35
Tápiószecső	9:40	9:35	11:29	4:27	7:25	11:05	2:23	15:46
Tápiószecső	10:08	9:51	11:45	4:49	7:35	11:17	2:34	15:57
Tápiószecső	10:05	9:52	11:47	4:51	7:38	11:20	2:37	16:00
Tápiószecső	10:20			5:08		11:31	2:48	16:11
Tápiószecső	10:30			5:20		11:41	2:59	16:21
Nagykátán	10:54	10:23	12:16	5:46	8:12	11:53	3:11	16:33
Tápiószecső	11:11			6:04		12:04	3:22	16:44
Tápiószecső-Tápiószék	11:25	10:44	12:39	6:17	8:17	12:15	3:33	16:55
Mende	11:39			6:31		12:26	3:44	17:06
Gyémán	11:47			6:38		12:31	3:49	17:11
Maglód	11:53		12:57	6:45	8:26	12:38	3:56	17:18
Békés	12:17			7:07	8:48	12:50	4:08	17:30
Kőbánya fel. p. u.	12:23			7:15	8:56	12:56	4:16	17:36
Budapest k. p. u.	12:30	11:30	1:25	7:25	9:20	13:05	4:25	17:45

Tévis-Arad.						Arad-Tévis.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Vv.	Állomások	Gyv.		Szv.		Vv.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.			Gyv.	Szv.				
Tévis ind.	5:15	3:51	10:57	2:05	8:17	Arad ind.	12:47	2:14	4:04	7:08	6:32	11:13
Gyalaférv. (6)	5:35	4:16	11:16	2:30	8:37	Óthalom		2:26	4:15		6:43	11:24
Alvincs (1)	5:55	4:39	11:36	2:55	8:57	Maroscsicsér		2:37	4:24		6:52	11:35
Szászváros (6)	6:15	4:59	11:56	3:20	9:17	Gyerek Mene		2:49	4:37		7:07	11:46
Piski (1)	6:35	5:19	12:16	3:45	9:37	Opálos megálló		2:55			7:17	11:56
Déva	6:55	5:39	12:36	4:10	9:57	Opálos		3:02	4:48		7:27	12:06
Zám	7:15	5:59	12:56	4:35	10:17	Radnabarta		3:07	4:53		7:37	12:16
Soborsin	7:35	6:19	13:16	4:60	10:37	M.-Radna (6)	1:21	5:15	5:01	7:45	7:29	12:26
Marosbors	7:55	6:39	13:36	4:35	10:57	Milova-Odv.	1:22	5:25	5:11	7:57	7:34	12:36
Konop	8:15	6:59	13:56	4:60	11:17	Konop		3:38	5:26		7:44	12:46
Milova-Odv.	8:35	7:19	14:16	4:55	11:37	Marosbors		4:06	6:06	8:17	8:14	1:30
M.-Radna (6)	8:55	7:39	14:36	5:20	11:57	Soborsin	2:25	4:48	7:01	8:58	8:55	2:50
Radnabarta	9:15	7:59	14:56	5:45	12:17	Zám	2:48	7:28	9:14	9:20	3:07	3:07
Opálos	9:35	8:19	15:16	6:10	12:37	Maroscsics	3:14	8:10	9:59	9:53	4:11	4:11
Gyalaférv. (6)	9:55	8:39	15:36	6:35	12:57	Déva	3:47	8:38	10:27	10:34	5:28	5:28
Alvincs (1)	10:15	8:59	15:56	6:60	13:17	Piski (6)	4:00	9:28	10:58	10:47	5:41	5:41
Maroscsicsér	10:35	9:19	16:16	6:55	13:37	Szászváros	4:28	9:56	11:26	11:27	6:58	6:58
Óthalom	10:55	9:39	16:36	7:20	13:57	Alvincs (6)	4:43	10:25	11:55	12:11	7:25	7:25
Arad	6:7-21	8:08	10:50	4:03	8:52	Alvincs (1)	4:44	10:26	11:56	12:19	7:26	7:26

Arad-Temesvár-Jászóváros.					Temesvár-Jászóváros-Arad.				
Állomások	Szv.		Gyv.		Állomások	Gyv.		Szv.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.		Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.
Arad ind.	6:15	12:37	4:33	7:19	Temesvár-Jv. ind.	6:00	8:50	2:24	9:28
Ujarad	6:26	12:49	4:45	7:31	Szentandrás	6:20	9:08	2:42	9:52
Németság	6:42	1:05	5:03	7:47	Merczifalva	6:32	9:22	2:56	10:06
Vinga	6:55	1:18	5:19	7:59	Orczifalva	6:44	9:32	3:06	10:18
Orczifalva	7:06	1:29	5:30	8:10	Vinga	6:56	9:45	3:17	10:31
Merczifalva	7:16	1:40	5:40	8:23	Németság	7:11	9:57	3:30	10:45
Szentandrás	7:28	1:53	5:52	8:35	Ujarad	7:26	10:13	3:47	10:59
Temesvár-Jv. ind.	7:45	2:10	6:09	8:51	Arad	7:48	10:22	3:56	11:38

Budapest-Arad.								
Állomások	Szv. I. III.		Gyv. I. II.		Szv. I. III.		Gyv. I. II.	
	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.
Budapest kpu. ind.	11:25	7:05	7:50	2:00	12:20	5:00	9:35	10:55
Kőbánya felső p. u.	11:35		8:01		12:30		9:45	11:05
Rákot	11:45	7:21	8:08	2:13	12:38	5:14	9:54	11:14
Maglód	12:05	7:40	8:35		1:04	5:35	10:24	11:44
Gyémán	12:15		8:43		1:21		10:38	11:58
Mende	12:25		8:51		1:30		10:47	12:07
Tápiószecső-Tápiószék	12:35		9:04		1:45		10:57	12:17
Tápiószecső	12:45		9:15		1:58		11:08	12:28
Nagykátán	12:55	8:19	9:36	8:04	2:23	6:18	11:23	12:43
Tápiószecső	1:05		9:55		2:44		11:38	12:58
Tápiószecső	1:15		10:05		2:55		11:48	13:08
Ujváros	1:25	8:50	10:19	9:34	3:12	6:45	12:13	13:33
Szelnok	1:35	8:51	10:23	9:35	3:15	6:48	12:17	13:37
Ujváros	1:45	9:09	10:45	9:53	3:41	7:03	12:31	13:51
Szajol	1:55	9:23	11:09	4:00	4:05	7:18	12:45	14:05
Pusztaszék	2:05	9:38	11:25	4:14	4:24	7:28	12:59	14:19
Pusztaszék-Pó	2:15		11:37		4:38	7:38	13:13	14:33
Mezőtar	2:25	10:13	12:06	4:45	5:18	7:52	13:27	14:47
Gyoma	2:35	10:14	12:10	4:46	5:24	7:58	13:31	14:51
Mezőberény	2:45	10:38	12:33	5:05	5:53	8:17	13:45	15:05
Békés-Földvár	2:55	10:44	12:40	6:06	6:08	8:27	13:59	15:19
Békés-Földvár	3:05	11:05	1:04		6:33	8:47	14:13	15:33
Békés-Csaba	3:15		1:13		6:47	8:57	14:27	15:47
Ujkigyós	3:25	11:23	1:29		6:47	8:57	14:27	15:47
Kétegyháza	3:35	11:27	2:05		6:57	9:07	14:41	16:01
Országút	3:45		2:17		7:12	9:22	14:55	16:15
Bánhidai major	3:55	11:45	2:29		7:26	9:36	15:09	16:29
Lőkősháza	4:05		2:34		7:37	9:41	15:23	16:43
Kürtös	4:15	12:12	3:05		7:52	9:56	15:37	16:57
Sofronya	4:25		3:15		8:06	10:10	15:51	17:11
Arad	4:35	12:32	3:29	6:58	8:20	10:24	16:05	17:25

Arad-Gyerek-Pankota						
Állomások	Szv. V.		Szv. V.		Szv. V.	
	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.
Arad-Radnab. ind.	4:30	7:00	10:00	1:00	4:00	7:30
Uj-Mikolaka	4:35	7:05	10:05	1:05	4:05	7:35
Mikolaka	4:40	7:10	10:10	1:10	4:10	7:40
Óthalom	4:45	7:15	10:15	1:15	4:15	7:45
Mondorlak	4:50	7:20	10:20	1:20	4:20	7:50
Mondorlak-Gaicser	4:55	7:25	10:25	1:25	4:25	7:55
Maroscsicsér	5:00	7:30	10:30	1:30	4:30	8:00
Szabadhely	5:05	7:35	10:35	1:35	4:35	8:05
Gyerek	5:10	7:40	10:40	1:40	4:40	8:10
Aradkövi	5:15	7:45	10:45	1:45	4:45	8:15
Kovácsi	5:20	7:50	10:50	1:50	4:50	8:20
Liváda	5:25	7:55	10:55	1:55	4:55	8:25
Világos	5:30	8:00	11:00	2:00	5:00	8:30
Galsa	5:35	8:05	11:05	2:05	5:05	8:35
Muszka	5:40	8:10	11:10	2:10	5:10	8:40
Pankota	5:45	8:15	11:15	2:15	5:15	8:45

Pankota-Gyerek-Arad						
Állomások	Szv. V.		Szv. V.		Szv. V.	
	1. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.
Pankota ind.	4:20	7:00	9:50	12:50	3:50	6:30
Muszka	4:33	7:14	10:03	1:03	4:03	7:03
Galsa	4:38	7:19	10:08	1:08	4:08	7:08
Világos	4:48	7:25	10:18	1:18	4:18	7:18
Liváda	5:02	7:41	10:32	1:32	4:32	7:32
Kovácsi	5:16	7:52	10:46	1:46	4:46	7:46
Aradkövi	5:26	8:01	10:56	1:56	4:56	7:56
Gyerek	5:30	8:05	11:00	2:00	5:00	8:00
Szabadhely	5:51	8:24	11:24	2:24	5:24	8:24
Maroscsicsér	6:00	8:34	11:34	2:34	5:34	8:34
Mondorlak-Maroscsicsér	6:02	8:37	11:37	2:37	5:37	8:37
Mondorlak	6:04	8:41	11:41	2:41	5:41	8:41
Óthalom	6:18	8:51	11:51	2:51	5:51	8:51
Mikolaka	6:28	9:02	12:02	3:02	6:02	9:02
Uj-Mikolaka	6:37	9:06	12:06	3:06	6:06	9:06
Arad-Radnab. ut érk.	6:58	9:10	12:10	3:20	6:10	9:10

Betiltották Az Est árusítását Bécsben.

— Az osztrák lapok féltékenysége. —
(Bécsi tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, július 20.

Este hét órakor érkezik meg Bécsbe egy pompásan szerkesztett és intelligens ujság, melyet tizezer példányban kapkodnak szét az osztrák császárvárosba szakadt magyarok. Nyolc órára már nem kapn. Az Est-et a bécsi trafikokban. A kitűnő ujság árusítási engedélyét csak nagy akadályok leküzdése után engedélyezte a hatóság. A bécsi lapok féltették az esti kiadásait az elevevesztésben, gyors hírszolgáltatásban és az ujságírás művészetében messze fölöttük álló bulvard laptól.

A félelmük nem volt alaptalan. Néhány hét alatt páratlan népszerűsége tette szert a hat filléres magyar ujság, melyet minden kávéházban megtalált az ember. Különösen a magyar parlamenti események segítettek a terjedését, melyet most a bécsi sajtó-hatalmasságok sikeresen elfojtottak. Az egymásközt is elkéseredett kenyérharcot vivő bécsi lapok találtak olyan pártfogóra, akiknek sikerült rábírnia Bienerth báró, alsó-ausztriai helytartót arra, hogy az alább olvasható sajtó elleni merényletet elkövesse.

Bécsből jelenti tudósítónk telefonon: Bienerth báró Alsó-Ausztria helytartója ma rendeletet adott ki, amelyben szigorúan megtiltja Az Est című budapesti lapnak Bécsben való egyenkénti árusítását. A betiltó rendelet a következőképen hangzik:

Alsó-Ausztria helytartó tanácsa. 14677 —1912. A Budapesten megjelenő Az Est című ujságnak a dohánytözsdékben, papír és könyvkereskedésekben és bármi néven nevezendő üzletekben való egyenkénti elárúsítását ezennel szigorúan megtiltom. Hasonlóképen tilos a nevezett Az Est című napilapnak a kirakatokban való mutogatása. Ezen rendelet ellen vétőkkel szemben a büntetőtörvénykönyv paragrafusai értelmében kell eljárni. Bienerth báró s. k. Alsó-Ausztria cs. kir. helytartója.

Hogy a helytartót szigorú rendeletének kiadására mi indította, azt egyelőre még homály fedti.

Vajon mit szólnának ahhoz a magyar gyűlölettől tajtékozó és gazdasági érdekeinkre törő bécsi ujságok, ha ez Magyarországon történnék, ahol a Neue Freie Presse, a Neues Wiener Tagblatt és a Zeit annyi előfizetőt gyűjt, hogy ezek támogatása már biztosítja a létezésüket. Pedig hol vannak ezek a szolgáló lelki, agyoncenzurázott és a hatalmasságok kegyeiért versenyző ujságok zsarnokosító készség, ügyesség, bátorság, képesség és megbízhatóság dolgában a magyar ujságok mögött?

VIDÉK.

Rendcsinálás a nagyhalmágyi járásban. Megirtuk a napokban, hogy a nagyhalmágyi közigazgatási főtisztviselők között keletkezett viszálynak Urbán Iván főispán erélyes kézzel vet véget. Lovich Gyula főszolgabíró már beadta nyugdíjazás iránti kérelmét, Fülöp Lajos dr. szolgabíró pedig felfüggesztették állásától, mert kiderült, hogy a széthuzás magvait ő hintette el. Mint teljesen megbízható helyről értesülünk, itt azonban nem áll meg a főispán a rendcsinálás útján. A vizsgálat ugyanis lehangoló jelenségeket állapított meg a nagyhalmágyi járásban és ehhez képest rövid időn

belül még két közigazgatási főtisztviselő lesz kénytelen állását elhagyni, azonkívül pedig még egy előkelő állami tisztviselő mond búcsút Nagyhalmágyinak. Az intéző tényezők ugyanis megállapították, hogy a mostani, szomorú viszálykodások módfelett aláássák a magyarság tekintélyét ebben a nemzetiségi járásban.

Színház és mozi.

(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, júliusban.

Néhány év óta a színházi problémák szoros kapcsolatba jutottak a mozival s ma már majd naponta együtt halljuk őket emlegetni. Soha két ily nagy ellenség még nem bámult egymásra; de egyuttal soha ennyi mérget se szórt ellenség az egymás szemébe, mint: színház és mozi. Nálunk, Magyarországon, még csak jelentéktelen előcsatározások folynak; a mozi még nem igen fészkelődött túl a megengedett lehetőségek korlátain, de már-már kezdik Budapesten is érezni a veszedelmes szagot, már próbálnak gáncsot vetni, a közeli jövőtől való félelmükben. Csak a napokban foglalkoztak a lapok a Vigaszínház és Apolló-mozi körül keletkezett kisebb kaliberű ügyvel s mostanában Aradon is sok szóra adott alkalmat a mozi-engedélyek megadásáért folyó küzdelem. Minden esetre még korai Budapesten, vagy a vidéken: féltetni a színházakat a mozitól. Oly távol vannak egymástól, mint irodalom és ponyva. Aztán meg olyan hirtelen vágódott elénk ez a furcsa és izgatón érdekesnek látszó film-produkció, hogy nyitva maradt a szemünk pupillája s most évek fognak leperenni előttünk és mögöttünk, míg kiábrándulunk belőle. Minden alacsonyabb rendű műfaj — a mozi mint színház kétségkívül az — csak addig vánszorog, míg el nem éhezik, aztán elhordja magát, mint tőle elvárható volt. Az operette is bukik, erősen és veszedelmesen. Nem nálunk Magyarországon; a mi temperamentumunkhoz kissé illik ez a táncos és kuplés zene-farigcsálás, de itt Berlinben és nyugat felé már gyakorolják magukat a komponisták — a koplalásban. Az emberek — hála az égnek — komolyodnak és kulturálódnak s bizony pirulás nélkül ma már csak masamódlányok (ezek közül is csak a második osztálybeliek) tudják énekelni, hogy: jobbraén-balraén különöstünemény. . .

A világszerte aktuális akció, mely a mozik ellen megindult, Berlinben érdekes momdotumhoz jutott: a színházi írók értekezletet tartottak, melyen nem az volt a főtárgy, hogy a mozik kétségbeejtő elterjeszkedése ellen tiltakozzanak, hanem az, hogy: hogyan lehetne védekezni a filmgyárosok tulkapásai ellen? A „Verband Deutscher Bühnenschriftsteller“ hangos és heves vitát rendezett Max Dreyer elnöklete alatt, melyen részt vett Berlin minden színházi írója s ott láttuk többek között Sudermann, Fuldát, Freksát, Hollaendert és másokat.

A vita során leg-lőször is arról volt szó, hogy a mozik aránylag sokkal kedvezőbb feltételek alatt állnak, mint a színházak. A német cenzúra (film-cenzúra) is sokkal enyhébben bánik velük s bár mostanában egy filmet azért tiltottak el, mert egy kisgyerek szerepelt rajta hóban megfagyva, mégis nem egy olyan film került előadásra, mely megborzongató, mint például egy akasztásról szóló felvétel, mely mindenütt, ahol előadták, visszatetszést keltett. Egy-egy filmmel 30—40 ezer márkát keres a fölvevő gyár s ily óriási jövedelem ellenében az író, akiknek drámáiból a mozidarabot csi-

náltak, alig kap valamit, vagy pláne semmit. Így történt nemrég, hogy egy külföldi nagyobb filmgyár minden honorárium fizetése nélkül elplagizálta Sudermann „Stein unter Steinen“ és Wildenbruch „Die goldene Ritterzeit“ című színházi munkáit: A szerzők hasztalan próbáltak a legenergikusabban tiltakozni ez ellen, célt nem igen értek, mert külföldi és irodalmi konvenciókon kívül eső tolvajlásokkal semmiféle szerzői jogot nem tudtak megvédeni. A szerzőkre még az is igen hátrányos, hogy mozi-poémákat, mozi-darabjaikat kénytelenek fix összegért eladni, holott némelyik darabnak előre nem látott óriási sikere van; a szerző tehát nem kaphat tantiémet, holott ez volna a helyes; de éppen elterjedtségénél fogva nem lehet a filmet kontrolálni s egy-egy filmet csoportok vesznek meg, melyek a darabot sorban lejátszák.

Nem minden érdekesség nélkül való az egyik író — Fritz Engel — felszólalása, aki maga is mint filmrendező működött egy berlini filmgyárnál. Előadta, hogy a filmek feivételénél és az ideák felhasználásánál semmiféle művészi ambíció nem vezet sem a gyárat, sem a szereplőket. Csak külső és tömegsiker elérése a főcél. Csupa spekuláció és megtévesztés az egész, de százasorosan jobb üzleti alapokra van tekintetve, mint a komoly színház, ahol nem csupán a szem jut élvezethez, de a szellemi táplálékot az író mondanivalói adják meg. Egy méter film ára 1 marka, színezve 125. De egy ezerméteres film például nem 1000 márkáért kerül eladásra, hanem, ha valamelyik nagyobb színház lejátszotta, második és harmadik kéz meg mindig elég tekintélyes összeget fizet érte.

Ugyancsak Georg Engel közölte az értekezlettel, hogy a színházi ügyösszegek most már film-színházak finanszírozásával is foglalkoznak s mostanában Drezdában egy negyvenmillió konzorcium alakult, mely egész színházi előadásokat akar fölvenni Európa minden nevezetesebb színházán s ezeket aztán turnéra vinni. Ugyformán nevezetes parisi, berlini, vagy new-yorki premiereket majd például Aradon is láthatnak, ami semmiesetre sem utolsó dolog. Engel egyuttal kijelenti, hogy a színházak szerződött színészei ne játszanak a moziállatok és filmgyárak részére. Kadelburg pedig a színházi direktorok egyenes kárának találja, ha színészek kinematográfok részére játszanak: a színész, aki sokszor horribilis gázsit kap, eljátszik minden szerepet a film előtt, hóban, esőben, jégben, zivatarban, s az egészsége így igen sokszor megrongálódhatik, míg a direktor az esetleges megbetegedés idejére szépen fizetheti a gázsit.

Richard Wilde avval vigasztalja az értekezletet, hogy a kinematográfban nemsokára te fog állni a reakció, akárcsak a kabarénál és a variéténél. Sőt egészen bizonyosan tudja, hogy egyes nagyobb mozikban (itt Lichtspielhäuser-eknek hívják őket) már lealkonyodtak a szenzációs sikerek, mert a mozi már elérte fejlődésének legnagyobb fokát s a közönség már alig-alig lepődik meg valamin. Wilde — nem minden malícia nélkül — megjegyzi azt is, hogy a nagyvárosi snob-publikum mostanában különös szeretettel keresi fel a kisebb-rangu mozi és — ugymond — nem is figyeli, hogy mit játszanak...

Általában meg lehet állapítani, hogy mindenütt és mindenkor agitálnak a mozi ellen. Nagyon is sokat kínál, nagyon is sokat ad, s az ember nem igen tudja megemészteni a nagy kanalizást. Tudományos, főleg pedig oktatási céljai mindenesetre igen eredményesek, de mint színház, mint lelki, vagy pláne szellemi

táplálék kevésbé vigasztaló és megnyugtató. A berlini sajtó egyetlen fegyverrel küzd a mozi ellen: egy szót nem ír a moziról, de ez avval is magyarázható, hogy a legtöbb berlini újságíró is író, vagy drámaíró, s egyenesen a saját keresetüket csorbítanák a cenzúrákkal. Berlinben az utolsó években a mozi rendkívül elterjedt; egész paloták épültek, mozi-paloták, melyek 2-3000 ember befogadására vannak pazarul berendezve. A mozik nagy terjeszkedésével indokolható az is, hogy Berlinben az elmúlt színházi szezonban négy színház bukott meg.

Brázay Emil.

Beöthy László tervei az idegen forgalom emelésére. — A miniszter és az államtitkár nyilatkozata. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest július 20

Már néhány hónappal ezelőtt apró hír jelentette, hogy az osztrák kormány az idegenforgalom fejlesztése céljából nagy mozgalmat indít. Egy amerikai társasággal kötött erre vonatkozó szerződést, amelytől igen sokat vár. A minap azután egyik bécsi lapban a következő hír jelent meg:

Ama megállapodás értelmében, amelyre a vasuti minisztérium jutott a *Canadian Pacific Railway* társasággal, az államvasutaknak érdekesebb vonalain az amerikai társaság által szállított nagy, amerikai mintára készült *kilátásos kocsik* jönnek a forgalomba. Mindenik kocsiiban egy, a világnyelveken beszélő *kalauz* lesz, aki az utasoknak magyarázattal fog szolgálni a vidékről. E kocsik forgalombahozatala alkalmából az amerikai társaság a külföldön igen nagy reklámozást indított meg Ausztria és különösen Bécs város meglátogatása érdekében. A megnyitó utazás augusztus 19 én lesz több miniszter részvételével. Erre az alkalomra meghívás következtében Bécsbe érkeznek egy körülbelül hetven tagú társaság, amelyben képviselve lesznek: Amerika, Angolország, Franciaország és Németország legnagyobb napilapjainak és képes folyóiratainak képviselői, a legismertebb utazási irodák főnökei, a világforgalomban legnagyobb szerepet játszó közlekedő vállalatok igazgatói, szóval mindama világszervezetek képviselői, amelyek az idegenforgalom fejlesztése terén irányadók. A kirándulás költségét az amerikai társaság fizeti.

Valószínű, hogy az élelmes amerikai társaság, amely ekkora fölkészüléssel megy bele új vállalatába, jó üzletet fog csinálni. Hiszen, ha nem látná ezt előre, aligha vállalná a kockázatot. De bizonyos az is, hogy Ausztriának igen nagy hasznára lesz az amerikaiak üzlete. Semmi kétség sem lehet az iránt, hogy a külföldön sippal-dobbal hirdetni fogják Ausztria „természeti szépségeiben bővelkedő” vidékeit, a melyekre az idegenek új áradata fog tódulni. Hogy ez így lesz, belátja mindenki, aki hallott már arról, hogy amerikai üzletemberek mennyit mernek és mennyit tudnak áldozni hirdetésre, reklámra, a mely következtetésen folytatva, föltétlenül és mindig kilizeti magát.

Ez az osztrák mozgalom egyik része. A másik része már bennünket érint, akik mindig arról panaszkodunk, hogy nincs idegenforgalmunk és mindig azon tanakodunk, hogyan lehetne megteremtteni. Önként vetődött föl az a kérdés, vajon a mi vasuti ügyeinknek intézői figyelemmel kísérik-e az osztrák mozgalmat, foglalkoznak-e vele? Ezért egy újságíró fölkereste Beöthy László kereskedelmi minisztert és Stetina József kereskedelmi államtitkárt, akiknek nyilatkozatait itt közöljük. A miniszter ezt felelte:

Megvallom, hogy eddig nem foglalkoztam ez-

zel a különös kérdéssel, de a kilátásos kocsik forgalomba hozatalát üdvösnék, életrevaló eszmének, sőt hazánk természeti szépségeinek megismertetése és a külföld figyelmének fölhívása szempontjából igen fontos dolognak tartom. Épen ezért intézkedtem, hogy az államvasutak is foglalkozzanak ezzel a dologgal, lépjenek érintkezésbe az amerikai társasággal és nekem az ügy állásáról jelentést tegyenek.

Stetina József kereskedelemügyi államtitkár aki nek a vasuti ügyek hatásköréhez tartoznak, a következő felvilágosítást adta:

Magam is üdvösnék és jelentőséges dolognak tartom a kilátásos termes vasuti kocsik bevonását a vasuti forgalomba. A kereskedelmi miniszter ur is fölhívta erre a figyelmemet és én már intézkedtem is, hogy az államvasutak érdeklődjenek az ügy iránt. Tudni való, hogy az államvasutaknak kötelességük minden vasuti ujitást számon venni, figyelemmel kíséreni és az életre való eszmék és ujitások megvalósításáról gondoskodni.

— A bécsi kirándulásra küldenek-e képviselőket az államvasutak?

— Igen, képviseltetik magukat. Bizonyosnak tartom különben azt is, hogy az amerikai társaság maga is tesz ajánlatot a magyar államvasutaknak ilyen kilátásos termes kocsik berendezésére. A minisztérium csak az államvasutak igazgatóságának jelentése után foglalkozik behatóbban ezzel a dologgal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap: Délután: *Lőcsei fehér asszony*, színmű. Este: *Aranykakas*, bohózat. Vendrey Ferenc vendégfelleléptével.

Hétfő: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.

Kedd: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.

Szerda: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.

Csütörtök: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.

Péntek: *Csütri*, vígjáték. Vendrey Vilma bucsufellelépte.

Szombat: *A golya*, bohózat. (Bemutató előadás.)

Vasárnap: Délután: „Simveer” világhírű román Mandelina-művész hangversenye. Este: *A golya*, bohózat. (Bucsuelőadás.)

* **Vendrey Ferenc vendégjátéka.** Hézagoss lett volna a nyári szezon közönségünk legnagyobb kedvencének Vendrey tatának vendég szereplése nélkül. Annnyira megszoktuk, hogy évenként egy pár hétig gyönyörködünk az ő bűbajos egyéniségében, hogy már várva-vártuk a vendég szereplését. Egyik legmulatságosabb szerepében, az ezred apjában kacagtatta halálra a színikört zsufoolásig meglőtt közönséget. Kacagás, taps, ujjazás és vége hossza nélküli ünneplés, ezek a Vendrey vendégjátékainak kritériumai. Ezekben volt ma is része Vendreynek, ami az abszolút siker elvitáztatlan fokmérője. *Rontay* Boriska fenomenális táncait a legnagyobb tetszés kísérte, *Beregi* dr. nagyszerű volt a közjegyző hadnagy pompás szerepében. *Delly* és *Polgár* jutottak még sok elismerő tapshoz. (H. G.)

* **Wlassák Vilma és Cseh Ferenc bucsufellelépte.** Muzsikális város híreben állunk és ezt a hitet éveken át ébren tartották országsszerte híres opera előadásaink. Sajnos csupán csak a hírünk volt meg, de valójában sohasem volt operaközönségünk. Igazán kár, hogy az érdeklődés hiánya folytán kénytelen felosztalni Szendrey elsőrangú operatársulatát, melynek egyik fényes és mindig ünnepezt kiválósága volt Wlassák Vilma, ez az egyénileg is végtelenül rokonszenves, gyönyörű koloratur hangú művésznő. Wlassák sok szerepe közül nagyon nehéz volna találmokra kikapni egyiket, vagy másikat, hogy fényes kvalitásiat jellemezzük. Aidában, a Pillangó kisasszonyban, Bohémekben, Toscában a régi Verdi operákban és a magasabb ének művészetet követelő operettekben egyformán emlékeztet sikereket aratott. Lejátszott szerepéből mozaikszerűleg állítható össze művészi egyénisége, melynek értéke abban csucosodott ki, hogy mindig hatásadászat nélkül, kizárólag a művészet erejével érte el

sikereit. A közönség Wlassák bucsufellelépte alkalmával is kimutatta őszinte szeretetét a távozó művésznő iránt. A Cigányszerelmben egész estén át zajos ünneplés tárgya volt. Sok koszorú, csokor és ajándék fogják Wlassákot emlékeztetni az aradi közönség meg nem szűnő szeretetére. Vele együtt bucsuzott Cseh Ferenc, akinek a természet ritka adományaként gyönyörű tenorbariton hang jutott osztályrészül. Nagyon szimpatikus tagja volt társulatunknak, ambíciójával hamar megszerezte a közönség elismerését és távozásakor legjobb elismerésünk kíséri. H. G.

* **Egyetlen színházi est.** E címen hirdeti Pintér Imre a budapesti v. Népszínház elsőrangú tagja a jövő hó elején tartandó egyetlen művész estélyét. Az elsőrangú családi műsor fölöleli a legszebb újdonságokat, külföldi és fővárosi slágereket, bő alkalmat nyújtván a szereplőknek tehetségük többoldalú bemutatására. Pintér Imre régi ismerősünk nekünk Krecsányi gárdájából, tőlünk Kolozsvárra, majd a Népszínház első közé küzdötte fel magát, ahol mint *Blaháné* partnere, nem egy számottevő sikernek lett részese, az utóbbi években pedig a gramofon lemezek tették nevét országos hírvé. Az est másik érdekessége *Parlagi* Kornélia soubrette primadonna bemutatkozása lesz, aki mint az országos zeneakadémia növendéke itt kezdte pályáját, hogy rövid egy pár év után mint kiforrott elsőrangú énekesnő a budapesti Királysínház „*János vitéz*” versenygyőztese legyen. Az est harmadik szereplője *Szemere* Gyula szalonkomikus, aki a vígjuzsát képviseli, valamint ő tölti be részben a konferáns szerepét is, míg a zongoránál *Kereszthy* Jenő okl. zenetanár ül. A művész esre lesz alkalmunk még visszatérni.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután Faragó Jenő, Konti József énekes történelmi színművét, A lőcsei fehér asszonyt játssza a társulat. A rendkívül érdekes, korhű beállítású darabot az elmúlt héten mutatta be a társulat igen nagy siker mellett. A címszerepet ezúttal is Kertész né játsza. — Este az Aranykakas énekes bohózat kerül színre. Dachselmayer szerepében Vendrey tatával. A többi vezető szerepeket a társulat elsőrendű tagjai játsszák.

* **Az ördög pirulái.** Nagyszabású előkészületek, komoly szorgos próbák, érdekes szcenikai ujitások előzik meg a színház hétfői premierjét. Ekkor kerül színre Az ördög pirulái, ez az érdekes látványos énekes bohózat, amelyre a társulat igen nagy ambícióval készül már hetek óta. Az ördög pirulái premierje iránt máris nagy az érdeklődés; az igazgatóság az előrelátható nagy sikerre való tekintettel négy nap egymásután előadásra tűzte ki Az ördög piruláit.

* **Vendrey Vilma bucsufellelépte.** Pénteken bucsuzik el az aradi közönségtől a társulat szimpatikus, ambíciós naivája, Vendrey Vilma. Bucsufelleléptével egyik legjobb szerepét, a Csütrit választotta. A bucsuelőadásban a kisebb szerepeket is a társulat elsőrendű tagjai fogják játszani.

* **A golya.** A társulat még csak egy hétig játszik Aradon. Az utolsó heti műsort is változatosá teszi az igazgatóság. Szombaton a Vigszínház idei szezonjának egyik legnagyobb sikerű bohózatát, a Golyát mutatja be a társulat.

* **Varázs-színház Aradon.** Két nagynevű illuzionista Louis Larly és Chwallier St. Kassay és kitűnően szervezett társulatuk, fenyesen, a modern technika legutóbbi vívmányával felszerelt varázs-színházával 2 estére hozzánk is lejön. A hírneves illuzionisták oly dolgokat mutatnak be ez alkalommal, amilyenek nálunk még e téren senki által bemutatva nem lettek. Az előadások augusztus 3. és 4-én lesznek a nyári színházban. 4694

* **Adria grófnője.** (Szenzációs vasárnapi műsor az Apollóban.) Az élelmes olasz filmgyártó és vonzó dolgot eszelt ki. Egy szentimentális szerelmi drámába beállítja a tripoliszi csatát. A dráma második felvonásában valóságos háborús ütközet játszódik le a váznon. Az olasz katonák megtámadják az arab felkelőket s heves tüzelés fejlődik ki a két ellenséges tábor között.

!!GAZDAKÖZÖNSÉG SZIVES FIGYELMÉBE!!

Zsákok és géptakaró ponyvák jó minőségben olcsón beszerezhetők BRAUN MIKSA cégnél
Aradon, Boros Beni-tér 2. sz.
Minta és árajánlat bérmentve. Telefon 594. sz. 4845

AZ ÖREGEM

Is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzése, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd” liliomtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd”, készíti Bergmann & Co. cég Te-schen a/E. — Kapható minden gyógyszerár-, drogéria-, illatszertár s minden eszaktmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképpen csodálatosan bevállik a Bergmann-féle „Manera” liliomtejkrem fehér és finom női kezek megővésére, ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható. 781

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1912. július 21-én, vasárnap:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A lőcsei fehérasszony.

Enekes történelmi színmű 7 képbén.

Este 8 órakor rendes helyárrakkal:

Vendrey Ferenc a budapesti Vígyszínház művésznök vendégfelléptével:

Aranykakas.

Enekes bohózat 3 felvonásban. Írták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Fordította: Fáy J. Béla. Rendező: Polgar Sándor.

SZEMÉLYEK:

Szikra Juliána Novák Irén	Klárka	Vendrey V.
Fürge Antal Győző A.	Dr. Gyárfás	Delli Lajos
Dasche Imayer Vendrey F.	Müller Ottó	Dr. Beregi S.
Erzsi, leánya Harma h J.	Flóris, koldus Keller I.	
Liza Benkőné	Treszka	Delinó
Horváth G. Várnai Jenő	Angol turista	Herold Ede

Kezdete este 8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma vasárnap, 1912. július 21-én:

1. Lea férjet keres. Kacagató. — 2. Adria grófnője. Regényes dráma 3 felvonásban. — 3. Polidor szerelmi emléke. Kacagató.

Hétfőn, 1912. július 22-én.

1. Vizesések. Remek természetutáni felvétel. — 2. Kijátszott jótévő. Dráma. — 3. Házasságtörés. Vigjáték. — 4. Az élet dala. Szencziósi megható dráma 2 felvonásban. — 5. Tamy labdát rug. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárrak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. július 21-én

1. Különös megkeresés. Humoros Maxi kép. — 2. Kocsiverseny Bécsben. Látványos. — 3. Copperfield Dávid. Dráma. Dickens regénye után. 3 felvonásban.

Előadások délután 2 órától kezdve esti 1/2 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. — Helyárrak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Felhívás.

A Magyar Automobil Részvénytársaság Westinghouse rendszer aradi részvénytársaság, jelenleg „Marta Magyar Automobil Részvénytársaság” aradi cég az 1912. évi június 14-én megtartott közgyűlésén az alapszabályok 7. §-ának megváltoztatásával az alaptőkének 2,000,000 koronáról 1,200,000 koronára való leszállítását elhatározta.

Az aradi kir. törvényszék 18829—1912. Kb. sz. végzésével a K. T. 209. § a értelmében a társulat hitelezőinek meghallgatására határnapul 1912. aug. 1 napjának d. e. 12 óráját kitűzte és a tárgyalásra meg nem jelenő társulati ismert hitelezők és az esetleges ismeretlen hitelezők érdekeinek képviselőit a társulat alulírottat kinevezte.

Felhívom ennél fogva a fentnevezett részvénytársaság hitelezőit, hogy a társulat ellen fennálló követeléseiket 1912. aug. 1-ig nekem bejelenteni sziveskedjenek.

Aradon, 1912. július 18.

Dr. Steinitzer Pál,

ügyvéd Aradon.

4720

Egy kétemeletes adómentes ház eladó

kedvező fizetési feltételek mellett

4670

Bővebb felvilágosítást ad:

az „Aradi Forgalmi Bank R. T.”

Rohitsi

Tempel

forrás. Szénsavdús, diétetikus, adító asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria

Legteljesebb gyógyforrás. — Indikálva: idült gyomorhurtnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegánalnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcseres betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati

a maga nevében a leggyógyosabb tartalmú gyógyforrás legerősebb hatással. Főképpen indikálva: idült bélhurtnál, obstitipatióknál, epekövénél, elhízás hajlamánál, csúszás és cukorbetegségeknél.

Legdusabb természetes magnézium-glaubersós források.

Főraktár Magyarország részére: Hoffmann József, Budapest V., Bathory-utca 8.

Két, három és négy szobás modern lakások

és üzlethelyiségek a Batthyány- és Kossuth-utca sarkán

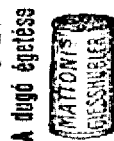
épülő új házban

november 1-re kiadók.

Értekezhetni Gécs László Batthyány-utcai gyógyszerésztárában.

Borivóknak a bor keveréséhez!

NATTONI FÉLE
GIESHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ

A dugó építés

NATTONI FÉLE
GIESHÜBLER

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

SAVANYÚVIZ

Nyári színes czipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban.

1901

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad—Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Aradi Termény- és Áruraktár

Részvénytársaság

ARADON.

Az Aradi Termény- és Áruraktár Részvénytársaság a kereskedő-, gazda-, és iparos-közönség szíves figyelmébe ajánlja raktárai igénybevételét.

4496

Rétegetes raktárunk a legmodernebb gépberendezésekkel

u. m. felvonók, elevátorok, szállítószalagok, automatikus mérlegek, géproszkák és trieurókkal van a legteljesebben felszerelve, amelyekhez valamint a világításhoz és tűzbiztonság szempontjából a leg gondosabban felszerelt vízvezeték berendezéseinkhez saját külön telepünk szolgáltatja a hajtóerőt.

A m. kir. államvasutak helyi és külföldi forgalmában, valamint az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain a reexpeditionális kedvezményt megkaptuk és a saját iparvágányunkra gőzmozdonyokkal beérkező, valamint továbbítandó áruk kövezetvémentesek.

Az Aradi Ipar- és Népbankkal fennálló előnyös összeköttetésünk révén, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a beraktározott árukra a legolcsóbb kamattal mellett a legmagasabb kvótáig kölcsönöket adhatunk.

Készséggel vállalkozunk a beraktározott áruk eladásának közvetítésére, valamint megbízásból pénzbeszedésekre és kifizetésekre a legmegtérültebb jutalék felszámítása mellett.

SALVATOR

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGAI

MINDENŐTT
KAPHATÓ.

6845

Ujmenetrend

Az Aradról induló és ide érkező, valamint az Aradot érintő összes vonatokat menetrendjét tartalmazó füzet kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 12 fillér.

BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNYSZAPPAN

G. Hall & Co. gyártmánya.

mindennemű bőrküritések,

Berger-féle kátrány-kénszappant.
Berger-féle glicerín-kátrány-szappant.

Berger-féle borax-szappant

Uj! Berger-féle folyékony kátrány-szappan.

Arad: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész úrknál, Vojtek és Weisz drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszer-tárakban.

Egy 2 középiskolát végzett ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

KWIZDA FERENC JANOS

az orosz-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár király udvaroknak állatgyógyászati cikkében való szállítója, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Wien mellett.

KWIZDA FLUIDJA

Kigyó-levél Turista-Fluid.
Régóta bevált aromátikus bedörzsolés az izmok és izmok erősítésére és izm-előállítására. Turisták és vadászok, kerékpárosok és lovasok eredményes használják az újra megerősödésre nagyobb túrák után.

KWIZDA FLUID

valószínű kapható a gyógyszer-tárakban.
Főraktár: Magyarország részére Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 18. szám és Andrássy-ut 28.

Valódi angol Sandalok

Egyedüli lerakat. Gyári szabott árak.

20-24	K. 4-50
25-26	" 5-
27-30	" 6-
31-35	" 6-50
36-42	" 7-50
43-46	" 9-

Kapható: 241-VL

Kutányi J. Arad,

Vörösmarty-utca 1. Telefon 335.

A nyaraló és fürdőző közönség figyelmébe!

Következő

ujdonságok

KERPEL IZSO

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Bodkin D.: Beck Pál, Bang.: Úton, Potapenko: Egy család története, Kalnoki I.: Igen Czenczi, Dumas: Napoleon élete, Tabéry G.: A néma harc, Baret A. W.: A towerbilli titok, Lázár J.: Betulia virága, Karinty F. Esik a hó, Herceg F.: Álomszág, Szomory D.: Györgyike drága gyermek, France Anatole: Pinguinek szigete, Bródy S.: Imre herceg, Csehov: Az orvos felesége, Koronghy D.: Diadalének, Szemere Gy.: A hazátlanak, S. rindberg: Történelmi miniatűrök, Köbor T.: Aranyhajú Rózsika, Krudy Gy.: Szindbad utazásai, Weber-Gorse: Csitri, Bíró L.: Kunszállási emberek, Móricz Zs.: Magyarok, Földes I.: Nincs tovább, Herceg F.: Éva boszorkány, Pekár Gy.: Vénusz könnyei, Sas Éde: A bölcs meg a bolond, Farkas P.: Doktor Hartmann.

Németben: Brandt fels. H.: Das Kuckucksei, Glyn E.: Der Liebesroman einer Königin, Selmer G.: Der Inspector auf Lüttala, H. uptmann H.: Wer bin ich? Klinkowstroem: Der Schatz im Grossen Bären G. gergn-Rospoth: Der Roman einer Hofdame, Lux A.: Grillparzers Liebesroman, die Schwestern Fröhlich, Warner A.: Leslie und ihr Verehrer, Altenberg P.: Was der Tag mir zuträgt, Wie ich es sehe, Hardt H.: Aus dem Paradiese, Spätgen D.: Der Sieger, Péter R.: Die jungen Herren Hoffenthal H.: Das dritte Licht, Walter Molo: Wir Weibgesellen, Halbe M.: Die Tat des Dietrich Stobäus, Zobelitz H.: Sieg, Hornung C. W.: Raffles als Richter, Mewis: Pastings Duve, Ballestrem A.: Schloss Monrepos, Salburg Edith: Wenn Könige lieben, Zabel Eugen: Der Roman einer Kaiserin, Katharina II. von Russland.

Kölcsön díj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Zenemű-kölcsön-tárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsön-tári díj havi 2 kor. vagy fizetetlenként 20 fill.

Legújabbak: Hoschna K.: Édes aranyos kis tyukom! Hetényi A.: Dráma az Oceánon. Nádor M.: A pusztuló liget. Szirmai A.: Rózika-Rózika. Zerkovitz.: Dal egy csöpp lábikóról, Bogdán I.: Je vis seulement pour toi. Csebi A.: 1. Megzördül a rózsabokor levele, 2. Amióta rám tekintett... 3. Huzd rá cigány, 4. Szomszéd asszony az a hír... Weiner: Csak nem gondolja komolyan? Daniderff L.: Ha nyitva lessz az ablak! Irving B.: Medve táncz! Weiner: Te drága bocikám!

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSO,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon

Telefon 387. sz.

I. rendű 253-as számú szabadalmazott hornyolt és közönséges

**Fedélcserép,
Portlandcement,
Gipsz,
Fedőlemezek,
Nádfonat és
Mész**

legolcsóbban kapható

4575

Braun N. A.

cégnél

Arad, Boros Beni-tér 7.

Értesítés!

Értesitem tisztelt megrendelőimet, hogy

4519

**cipőfelsőrész készítő
műhelyemet Weitzer
János-u. 3. szám alá**

helyeztem át. Amidőn ezen változás szives tudomásul vételét kérem, közlöm, hogy **Lorch Mátyas és Tarsa** bőrkereskedő urral léptem összeköttetésbe. Továbbra is szives pártfogást

kér

kész szolgálattal

TÓTH JÓZSEF
cipőfelsőrész készítő Weitzer János-utca 3.
Egy tanulóéany felvétetik.

**Legjobb
kerékpárok**

kedvező fizetési feltételek mellett

kaphatók. 118

Kalmárnál

Salaos-utca.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Az Ingatlanforgalmi és Parcel-lázóbank Részvénytársaság Arad tulajdonát képező, Aradvárosi Arad-dűlőben fekvő (volt Ludig Fanny-féle) 107 kis hold szántóföld, 5 kis holdas esetleg nagyobb parcellákban önkéntes árverés útján

haszonbérbe adatik.

Az árverés 1912. évi augusztus hó 12. napján d. e. 10 órakor alul-írott bank Arad, Petőfi-utca 1. sz. alatti helyiségében tartatik meg.

Az árverési feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekint-hetőek.

Ingatlanforgalmi és Parcel-lázó Bank Részvénytársaság, Arad, 4683

Barthl János

épület- és műlakatos

Arad, Rákóczi-u. 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, ugymint:

épület-vasalásokat, vaskerítéseket, sirrácsokat, takaréktűzhelyeket, mindennemű javítást

pontos kivitelben és jutányos áron. — Költségvetéseket ugy helyben, mint vidéken díjmentesen.

— Jó házból való űu tanuló felvétetik. —

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Barthl János.

Bartzer-kenyér

gyomorbeteg, székrekedésben szenvedőknek nélkülözhetetlen, elősegíti az emésztést és rendszeres étkezést idéz elő: hatása kitünő és biztos.

Minden étkezésnél más kenyér helyett használható, mert egyúttal tápláló, étvágy javító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, a bél-működést szabályozza, a legmaka-csabb gyomor sem szokja meg.

Törvényesen védve. Kapható a készítőnél, vagy annak elárúsító helyén megrendelhető. 4507

STAUDT-FÉLE KENYÉRGYÁR

Arad, Demeter-u. 41-42. Temesvár-gyárváros.
Telefon 654. Telefon 1018.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszer-tárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárakár

Deutsch Izidor

Órás és Ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereletnek.

Telefon 438. Telefon 438.

Úrasági lakás

Weitzer János-utca 11. (volt Kintzi g-ház) teljes föld-szintjén **augusztus 1-től 4000 kor.** évi bérért

K I A D Ó.

Bővebbet KÁDÁR IMRE banküzlete Budapesten Andrassy-ut 28.

Üzlet átvétel!

Igen tisztelt ismerőseimet, jóbarátaimat és a nagyközönséget értesítem, hogy a Katalin-fürdő épületben (Tököl-tér) levő volt Csobai-féle

fűszer- és élelmiszer üzletet

átvettem s azt személyesen tovább vezetem. Állandóan dusválasztéku raktárt tartok csak elsőrendű minőségű fűszer-, ásványvíz- és élelmi cikkekkel legolcsóbb napiárak mellett. Kitünő friss házi zsir kilója 1.60 kor. Aprított száraz, egészséges fa 100 kiló hazaszállítva 2.80 kor. Szives pártfogást kér teljes tisztelettel

Susa Lajosné.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 3741

BÁNFY LAJOS
Építészeti Irodája
ARADON
Illés-utca 72/b sz. alatt

Tervez, épít, javít és elvállal kisebb-nagyobb építkezést felelősségteljes kivitelben, legolcsóbb árakért. Költségvetéssel és vállalttervezettel készséggel díjmentesen szolgállok.

4698

Görvély-t, Hollerdaner Görvély-Balsam

gyorsan és alaposan eltávolít. Üvegenként 4 kor.

Stadtpotheke Pfaffenhofen a. l. m. 133.
(Bayern.) 6967

Elsőrendű mész, cement, gipsz

és mindennemű építési anyag **olcsóbb mint bárhol.** Megrendelések gyorsan és pontosan intéztetnek el. 1631

Virág Kálmán

építési anyagraktár
Arad, Erzsébet királyné-körut 59.

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes, Benne járnai élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt van 3681

kaucsuk-sarok.

Új épület- és butorasztalos műhely.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Aradon, gr. Károlyi-utca 10. sz. alatt egy jól berendezett

épület- és 3564

butorasztalos műhelyt

rendeztem be. Elvállalok összes e szakmába vágó munkákat ugy-szintén iroda-, portale- és üzletberendezéseket is legmodernebb kivitelben, legjutányosabb árakban.

Költségvetéssel és rajzzal készséggel szolgállok.

Szives pártfogást kérek:

Tury Ferenc

Tanulókat felveszek.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nál.

PORTLANIT valódi zimonyi ASZBESZTPALA

a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga Tartósságáért 50 évi jótállás.
Egyedelárusítás: **Fülöp Lajos** hajlitott fabutorgyár Arad, Hajó-utca I. Telefon 75.

Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

3801—1912. pm. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi földmivelségi ministerium 24842—1912—V—A. számú rendelete értelmében közlöm: hogy a magyar királyi kulturmérnöki hivatalok mely esetekben állanak a közönség rendelkezésére.

1. Lecsapolásokra, öntözésekre, alapszervezésekre, medrek és partok jókarban tartására, meder szabályozásokra, partbiztosításokra, épületek kiszáritására, közutak táplálására szánt forrás feladásokra és közhasználatra szolgáló községi oly vízvezetékrendszere, a melyek nem foglalják magukban az ivóvíznek az egyes házakba való bevezetését is a munkálat alkalmos módja tekintetében szaktanácsot adnak, a célszerűnek talált munkálat terveit és költségvetését készítik és a felköltségére történő kivittl műszaki szempontból vezetik.

2. A régi jogositványu ipari vízhasználatok joggyakorlatának szabályozásához szükséges tervek készítését a magyar királyi kulturmérnöki hivatalok kivételén csak akkor végzik, ha azok talaj javítási kérdésekkel, vagy valamely víznyomás egészére kiterjedő rendezéssel függenek össze. Amennyiben ez az összefüggés nem áll fenn, a magyar kir. kulturmérnöki hivatal a tervekészítést nem végzi, hanem csupán felvilágosítással és szaktanácsal látja el azt a magán mérnököt, akit a fél a terv készítésével megbiz.

3. Magánhasználatra szánt forrásfeladások és vízvezetékek, továbbá oly községi vízvezetékek tekintetében, a melyekkel az egyes magán házak is ellátandók lennének. ivóvízzel, valamint a községi beltelek, utak és terek víztelepítésére községek csatornáira, különben valamely ipari vízhasználatra vonatkozólag a kulturmérnöki hivatalok a feleknek és szakértőknek csupán szaktanácsal, és pedig az említett vízvezetékeknek különösen a vízbeszerzés módjára nézve szolgálnak, ily esetekben azonban sem felvételt nem eszközölhetnek, sem tervet nem készítenek, s a kivittl sem vezetik.

Valamely kulturmérnöki hivatal igénybe vételét közvetlenül az illető kulturmérnöki hivatalnál kell kérni, és pedig magánosok egykoronás bélyeggel ellátott kérvényben, a hatóságoknak hivatalos megkeresésében.

Az eljáró kulturmérnöki hivatali műszaki tisztviselői díjtalanul állanak a közönség rendelkezésére, tehát sem az adot szaktanácsért, sem pedig az általuk végzett utazásokért, felvételekért, tervezésekért vagy a munkálatok kivittlének vezetéséért és ellenőrzéséért stb. díjazás nem jár, azonban a felvételek és kitűések alkalmával szükséges napszámásokat, fuvarokat, karókat stb. az érdekeltek tartoznak díjtalanul rendelkezésre bocsájan, és ők tartoznak a felvételeknél és munka kivittlnél alkalmazott vizmester vagy vizmester növendék szabályszerű illetményeit az erre nézve 1904. évi december hó 20-án 107851—1904. szám alatt kiadott utasításban elírt módon viselni.

A munkáltató az említett illetmények fedezésére céljából általán összeget fizet be, a kulturmérnöki hivatal székhelyén levő adóhivatalnál, földmivelségi tárca javára.

Ezen általán összeget a kulturmérnöki hivatal az erre nézve előírt szabályoknak megfelelőleg a vizmester napi díjja, az általa vég-

zendő munka előre látható tartama és a szabályszerű utiköltségek számba vétele alapján előzetesen állapítja meg.

Az általán összeg befizetése csakis a kulturmérnöki hivatal által megküldendő ellennyugta mellett történhetik.

A munkáltató a befizetés megtörténtéről szóló adóhivatali nyugtát a befizetés igazolása céljából a kulturmérnöki hivatalnak visszavárolaz megküldi, vagy azt a hivatalnál bemutatja.

Ennek megtörténte előtt a kulturmérnöki hivatal a felvételt vagy a munkát meg nem kezdheti.

Az általán összegről a kulturmérnöki hivatal a munkáltatónak elszámolással nem tartozik.

Ha a vizmester igénybe vétele előre láthatólag hosszabb időre terjed, a kulturmérnöki hivatal az általán összegnek részletekben való fizetését is kívánhatja a munkáltatótól.

A vizmester vagy vizmester növendék a munkáltatótól közvetlenül el nem fogadhatja illetményeit.

A magyar királyi kulturmérnöki hivatal által tervezett munkálatnak végzése mindig a munkáltató veszályára történik.

Arad, 1912. évi július hó 18. án.

Kádas,
h. polgármester.

Budapesten a Ganz és
Wörner cégnél 35 évig
volt alkalmazva mint tech-
nikus főmőlnár és maiom-
szereelő. Ajánlja a tekintetes
földbirtokos uraknak egy
praktikus gabona őnmű-
ködő főivonót nyers
olajmotor meghajtásra a szil-
osban vagy raktárházakban
buzát főlhuzni akár milyen
magas a szilos. — Minden
féle új másmozat épít
mai rendszer szerint vagy
vámalmokat őnmű-
ködő és gyorsírlésre
elavall

Sinala András
malomszerelő 4708

Arad, Vilmos-utca 4. sz.

Ki szenved székrekedésben
az használjon minden étkezés-
nél szabadalmazott

BARTZER fele kenyereket,

mely elősegíti az emésztést és
rendes székelést időz elő, egy-
uttal tápláló étvágy javító és
gyomortisztító, hatása biztos.
Kapható kizárólag.

Staudt-féle kenyérgyárban

Aradon, Demeter-utca 41—42. sz.
Telefon 654.

Temesvár-gyárváros.
Telefon 1018.

!! Óvakodjunk az utánzattól. !!

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

UTOLSÓ HÉT!

A raktáron levő összes áruk: Ruhakelmék,
mosóárak, férfi fehérneműek, szőnyegek, stb.
stb. félárban lesznek kiárusítva

SINGER SÁNDOR divatáruházában Arad,
József főherceg-ut 3-ik szám. (A Kossuth-szoborral szemben.)

Apró hirdetések

folytatása.

OKTATÁS.

Izr. Fiuinternatus

Chorin Áron-u. 1. jövő tanévre bennlakókat és magántanulókat már felvesz. — Prospektussal készséggel szolgál. 3888

Kereskedelmi

szaktanfolyam és nyelviskola Augusztus 1 én újabb tanfolyamok kezdődnek. Könyvtel, gyorsírás, gépírás, magyar, német, francia és angol levelezés. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet Ziffer Sándor József főherceg-ut 7. I. em. 4645

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perollint Vojtek és Weisztól. III-711

INGATLAN.

Központi ingatlan- 491

forgalmi iroda Aulich Lajos-utca 2. Tyityán Testvérek, ahol a legszolidabban lesz lebonyolítva házak, földbirtokok, szőlőbirtokok eladása és vevése. Ugyisint kieszakozól pénzkölcsönököt házakra, földekre és mindennemű ingatlanokra, a legelőnyösebb feltételek mellett.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építési irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Kétszobás lakásból

álló még új magánház, szép udvar és kerttel, kisebb hivatalnok részére, november 1-re kiadó. Bővebbet Lipót-utca 3. sz. 4655

Zsigmondházán

31. sz., közvetlen községháza mellett, 2 uri ház szabad kézből eladó. 4390

Eladó sarokház

Csutora- és Illés utca 27. a., alkalmas üzlethelyiségnek. 4695

Eladó magánház

Török Gábor-utca 18. 4706

Eladó ház

üzlethelyiséggel, korcsmának is alkalmas hely van és kiadható lakásokkal, jutányos feltételekkel. Cim a kiadóhivatalban. 4705

Gyórokon.

Egy telek 2 házzal s kerttel eladó. Cim a kiadóba. 4638

Ingatlan,

a mely vegyeskereskedésnek és korcsmának alkalmas, aradmegyei községben, igen jutányos feltételek mellett eladó Megkeresések „Biztos jövő” jellegre e lap kiadóhivatalába küldendők. 4639

Vágóhid-utca 18.

és Mihály-utca 56. szám alatt jó karban lévő szőlő eladó, amely esetleg alkalmas lakóház telkekre is, ugyisint eladó a Választó-utca 33. sz. alatti földszintes és a Kossuth-utca 40. szám alatti emeletes ház. 3999

Családi uri ház 4643

adómentes, nagy gyümölcsös, termőszőlővel és virágos kerttel eladó. Bővebbet: Demeter-utca 92.

Eladó új magánház

15 évig adómentes, modern felszerelésű 4 szobás lakás, fürdőszobával és kerttel Cim a kiadóhivatalban. 1019

Családi okok

mialt, Ópáloson vaskrucsában 4 hold kitűnő szép szőlő eladó. Világosan 3 hold 11-es motor megállótól 5 perc, szép nyaralóval, pince felszerelésével azonnal eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 4363

KÜLÖNFÉLE.

Özvegy urinő

felvállal egy vagy két iskolás leányt a jövő tanévre teljes ellátásra. Cim a kiadóban. 4701

Eladó ház

Kladován, gyümölcsös, alkalmas nyaralónak. Kiadó 3 szobás lakás, csukott verandával. Bővebbet Bildhauernál, Gyórokon. 4692

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakemberen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

Lippán

egy modern épület betegség miatt eladó, vagy hosszabb időre bérbeadó. A lakás beosztása: 2 utcai, 1 udvari szoba, lakható zárt folyosóval, téli, nyári konyha, mosóüst házzal, élelmi kamra, továbbá virágos kert, baromfi udvar, fakamra és veteményes kert, a kut, mely Lippának a legjobb ivóvize, az épület hátsó végén áll. Vevő, vagy bérlet szándékozók forduljanak a tulajdonoshoz, Braun Alberthez, Lippa, 692. 4716

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 3951

Asztalos műhely

teljes felszereléssel, augusztus 1-re kiadó. Hasszinger-utca 5. 4379

Poloskairást

eredményesen Lovas Károly lakástisztító vállalkozó eszközzel. Telefon 789. 4187

Legkellemesebb

és legpompásabb zamatu üdítő italt készítjük a Földes gyógyszer-tár által hozott Citronellel. Nélkülözhetetlen hűsítő, üdítő, szomjúságot csillapító szer, különösen ajánlható ott, hol jó ivó víz rendelkezésre nem áll. A legrosszabb ivó vizet is sterilizálja. Egy adag 6 fillér. 1224

Ha nem jól eszik

a hívója, adjon neki Vojtek és Weiss hírneves állat tápporacot. III-711

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám 816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégénél

Arad, Tökölly-ter i. sz. 2021

15164-1912. kb. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy előfordult veszetségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. július hó 16-tól számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40 000-1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a pászér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1912. évi július hó 16. án.

Sarlot,
főkapitány.

Izr. Fiuinternatus

ARAD, Chorin Áron-utca 1. szám.

Városi és megyei telefon 903.

Értesíti a m. tisztelt szülőket, hogy a jövő tanévre csakis az elemi és a középiskola 4. alsó osztályára vesz fel tanulókat. A felvétel előjegyzés szerint már csakis korlátolt számban eszközölhető. Az intézetben, mely a legmodernebbül ujonnan lett berendezve, a tanulók állandó felügyelet alatt vannak, ahol zongora és hegedű gyakorlatban is részesülnek, mely célra külön helyiség szolgál. Ugyisint mag. tanulók, különböző, összevont és javító-vizsgákra felelősséggel előkészítetnek. Prospektussal az intézet készséggel szolgál. 3897

2 segéd

a rőlös- és fonaláru szakmából, ki a román vevőkkel jól bántani tud, felvétetik.

Ajánlatok

KLEIN ARTHUR

Asztalos Sándor-utca 10.

15245-912.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre tesszük, hogy a Trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokság pályázatot hirdet a gróf Rienenbach Lessonitz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesett alapítványi helyre.

Ezen alapítványra első sorban az 1864 évi május 9-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkantá vált egyének, valamint az ugyan azon alkalommal elesettek özvegyei és árvái birnak igényvel.

A pályázati folyamodványok f. é. augusztus 30-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyújtandók be.

Arad, 1912. július 6.

A városi tanács.

Jó egészségének

fontartására használjon mindekit

Kárpáti-féle

epehajtó,

mely a legkíméletesebb fájdalom-nélküli gyomor tisztító házszer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utastársal 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPATI JÁNOS

gyógyeztetésben 4378

ARAD, HOROS BENI-TÉR.

438-1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a libás-düllői ut egyrésznének kockakövel leendő burkolása iránt, kormányhatósági jóváhagyás feltételei mellett, folyó évi július hó 29-én délelőtt 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 5330 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási-ár 10 %-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni lehet szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi július hó 15-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nagymennyiségű maculatura eladó.

Aradon minden sz. egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. h. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 184. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjánon küldendők — a szöveg eltér — az any levélbolygókban. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzéad. Levegő megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításnál szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerinti számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kéziratban aláhúzással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali kiválasztás díjaitól megterhes. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELYEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert értük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Banktisztviselő

ezuton óhajt fiatal, intelligens aszszonykával megismerkedni, mivel szabad idejét a legkellemesebben töltené el. Válaszok „Adonis” jellege alatt a kiadóhivatalba. Csak ellismervény ellenében. Discretio becsületű. 4649

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Welsz készítménye. III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Teljes horcsmal berendezés eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4651

Cséplőgarnitúra

M. Á. V. 6 lóerős, bér cséplésre kiadó vagy eladó. Buchwald Ödön Arad, Teleki-utca 20. sz. 4510

Hulladék tűzifa

száraz, apró jutányos áron kapható Dengl fátalépen Kossuth utca végén. 4614

Eladó butor.

Elköltözés miatt 1 szoba butor, jó állapotban, eladó. Értekezni lehet Illés-utca 56/a., háztulajdonosnénál, 23—25-én a butor tulajdonosával a vétel elintézhető. 4677

Tökmagolaj

500 klgrm. van nálam eladó. Ára Kisjenő Erdőhegyi állomáson métermázsánként 80 korona. Schillinger Samu, gőzmalomtulajdonos, Kisjenő-Erdőhegy (Aradmegye.) 4692

Eladó

több ezer tiszta, literes ásványvizes üveg Rubinstein Mórna. Minorita-palota. Telefon 188. 4708

Motor-kerékpár

„Puch” 3 $\frac{1}{2}$ lóerős, teljesen jókarban, eladó. Klein Testvérek, Hunyady-utca 1. 4710

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos áron és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Rum compositio

jó házi rum előállítás Vojtek és Welsznál. III-711

Kétüléses sandiaufert

egy lóra való, kéz alatt vennék. Ajánlatokat kiadóba „Steier” jellegére kérek. 4719

Kristály

szivarka-hüvely 100 darab 20 fillér; „Fregoli” szivarkahüvely 100 darab 32 fillér. Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szopper-zsölyve kapható, már 105 koronától kezdve, továbbá divánok, ottománok I. és III. részű matracok, összecukható vaságyak, gyermek-ágyak, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél. Lázár Vilmos-utca 1—2. sz. 4368

Vanílió

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen pótol egy rud legfinomabb vaníliát, alkalmazása azonban sokkal egyszerűbb és sokkal kiadóbb. Sütő-por Baking Powder, finom tészta készítéséhez Németországban, Angliában és Franciaországban nem élesztőt, hanem Baking Powdert használnak. Egy zacskó ára 10 fillér. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad. 1224

ÜZLETEK.

Egy 100.000

koronát forgalmazó fűszer- és vendéglőüzlet, (egyéb jogokkal felruházva) házzal együtt eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető. Klein Miksa pálinka kereskedőnél, Boros Beni-tér 8. 4633

Egy jókarban levő

billiárdasztal, olcsó áron eladó. Rosenbergs Károly, Ból. 4632

Egy jóforgalmu

üzlet más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 4650

Vendéglő

betegség miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4656

Arad legnagyobb forgalmu utcájában, a Lázár Vilmos-utcában (Földes-ház) eladó egy jóforgalmu harisnyakötő gépekkel, teljes felszereléssel, nagy üzletkörrel, igen olcsón és előnyös feltételek mellett. 4697

Vidéken

100.000 korona forgalmu vegyes kereskedés, italméréssel együtt, bérbeadó, esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4696

Régi, jómeneteli

fűszerüzlet sütődével kapcsolatban, betegség miatt, azonnal átadó. Cim kiadóhivatalban. 4709

LAKÁST KERESNEK.

Nov. 1-ére

5 szobás lakás vagy megfelelő magánház bérbe keresetlik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek az ár megjelölésével. 4421

4 szobás

modern lakás novemberre keresetlik. Ajánlatok „K. K. 44.” jellegével kiadóba kéretnek. 4684

KIADÓ LAKÁS.

Egy utcai szoba és konyha mellékhelyiséggel, kiadó Óvár-utca 7. szám alatt. 4682

Deak Ferenc-utca

37. sz. augusztus 1-re kiadó egy nagy műhely, több 2 szobás és egy 3 szobás udvari lakás, november 1-re. Bővebbet minden nap déli 1 és 2 óra között ugyanott. 4616

Kiadó

Vörösmarty-utca 1. szám, a színházzal szemben, csinosan butorított különbejáratu utcai szoba, egy, esetleg két ur részére. 4707

Kétszobás lakás

azonnal, vagy elsejére kiadó. Magyar-utca 26. 4712

Kiadó

tiszta, különbejáratu, csinosan butorított utcai szoba, villanyvilágítás, augusztus 1-re. Orczy-utca 6. 4713

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztárnak, vagy más intézetnek — esetleg divatszalonnak — alkalmas utcai lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Welsz biztos szereivel érhető el. III-711

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal segéd

vegyes kereskedésben augusztus 1-től alkalmazást nyer, román nyelv és rőtös szakmában jártas előnyben részesül. Ajánlatok: Győri Lipót, Borosjenő. 4636

Deutsches Fräulein

zu einen fünfjährigen Mädchen wird gesucht. Andrássy-tér 22., II. Stock. 6658

Jó erkölcsű fiú

asztalos tanulónak felvétetik Csernyik Jánosnál, Tökölly-tér 5. sz. 4654

Fiatal segéd

vegyeskereskedésben alkalmazást nyerhet. Ajánlatok, vagy személyes megbeszélés Wittenberger Mór, Kovászi. 4678

ALKALMAZÁST KERES.

Pesti masszírozónő

ajánlkozik uri házakhoz, masszírozni és tyukszemét vágni hölgyeknek. József főherceg-ut 8. sz., ajtó 5. 4704

Lakáromon

elvállalok mosást és vasalást. Bocskai-tér 8. sz., I. emelet, ajtó 29. sz. 4714

4 polgárt

és a női kereskedelmi szaktanfolyamot végzett nő Aradon irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 4711

Betegápolónő

ajánlkozik éjszakákra beteg mellé. Bocskay-tér 3., I. em., ajtó 29. sz. 4715

Tavaly

kereskedelmi végzett fiatalember, irodai gyakorlattal, állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, telekkönyvi ügyekben teljesen jártas. Ajánlatok „Megbízható” jellegére kéretnek. 4718

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Képpich Zsigmond, igazgató.

Szabó Lipót, irodavezető.

Hivatalos helyiség: Tabajdy Károly-utca 1. sz.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk!

ARADRA:

Nagyobb vállalat részére gyakorlott irodistánt.

VIDÉKRE:

4 fűszer, rőtös és rövid,
2 vas és fűszer,
2 rőtös és divat,
2 fűszer és rövid és
2 vegyes kereskedősegédet,
több tanoncot teljes ellátás mellett.

AJÁNLUNK!

Több női kereskedelmi tanfolyamot végzett irodistánt,
3 fűszer és rövid,
1 vas és fűszer,
2 rőtös és divat és
2 vegyes kereskedősegédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301